

מאת מכון ממרא - כל הזכויות שמורות

[/https://mechon-mamre.org](https://mechon-mamre.org)

מסכת בבא מציעא פרק א

דף א,א פרק א הלכה א משנה שנים או חזין בטלית זה אומר אני מצאתיה וזה אומר אני מצאתיה זה אומר כולה שלי וזה אומר כולה שלי. זה ישבע שאין לו בה פחות מחצייה וזה ישבע שאין לו בה פחות מחצייה ויחלוקו זה אומר כולה שלי וזה אומר חצייה שלי האומר כולה שלי ישבע שאין לו בה פחות משלשי חלקים והאומר חצייה שלי ישבע שאין לו בה פחות מרביע זה נוטל שלשה חלקים וזה נוטל רביע:

דף א,א פרק א הלכה א גמרא תני אדם שאמר לחבירו תן לי מנה שאתה חייב לי אמר לו לא היו דברים מעולם הלך והביא עדים שחייב לו חמשים זוז. רבי חייה רבה אמר הודיית עדים כהודיית פיו וישבע על השאר רבי יוחנן אמר אין הודיית עדים כהודיית פיו שישבע על השאר. אמר רבי לא

דף א,ב פרק א הלכה א גמרא משנים או חזין בטלית דרבי חייה רובה. מכיון שתפוש בחצייה אלא כמי שהביא עדים שחצייה שלו ותימר נשבע ונוטל. אוף הדא דמייא לה. רבה בר ממל ורב עמרם סליקו הן דרב בינאי אמר ליה אין מוסרין שבועה לחשוד. אמר ליה אפילו לשון שבועה אין מוסרין לו. כיצד נשבע רב הונא אמר שבועה שיש לי בה ואין לי בה פחות משוה פרוטה אמר רבי יוחנן

דף ב,א פרק א הלכה א גמרא אם מזו שבועת תקנה היא. ותני שנים שהיו תופסין בשטר זה אומר שלי ואבד ממני וזה אומר שלי הוא שפרעתיד לך יתקיים

השטר בחותמיו דברי רבי. רבן גמליאל אומר יחלוקו. אמר רבי לעזר הכל הולך אחר התפוס בעדים. אמר רב חסדא אין שמעותוניה אתיית כרבי שמעון. זה אומר חצייה שלי וזה אומר שלישה שלי האומר חצייה שלי ישבע שאין לו בה פחות מרביע והאומר שלישה שלי ישבע שאין לו בה פחות משתות. כללו של דבר אינו נשבע אלא על חצי שהודה:

דף ב,א פרק א הלכה ב משנה היו שנים רוכבין על גבי בהמה או שהיה אחד רכוב ואחד מהלך זה אומר כולה שלי וזה אומר כולה שלי זה ישבע שאין לו בה פחות מחצייה וזה ישבע שאין לו בה פחות מחצייה ויחלוקו בזמן שהן מודין או שיש להן עדים חולקין שלא בשבועה:

דף ב,א פרק א הלכה ב גמרא אמר רב הונא תניי תמן אשה שהיתה רכובה על גבי בהמה ושנים מנהיגין אותה ואומרה אילו עבדי והחמור והמשאוי שלי. וזה אומר זו אשתי וזה עבדי והחמור והמשאוי שלי. וזה אומר זו אשתי וזה עבדי והחמור והמשאוי שלי צריכה גט משניהם וצריכה לשחרר את שניהן. ושניהן משחררין זה את זה. בחמור ובמשאוי שלשתן שוין:

דף ב,א פרק א הלכה ג משנה היה רכוב על הבהמה וראה את המציאה ואמר לחבירו תנייה לי ונטלה ואמר אני זכיתי בה זכה בה אם משנתנה לו אמר אני זכיתי בה בתחילה לא אמר כלום:

דף ב,א פרק א הלכה ג גמרא אמר רבי יצחק הדא הילכתא לית שמע מינה כלום לא מראשה ולא מסיפה.

דף ב,ב פרק א הלכה ג גמרא היה רכוב על גבי בהמה וראה את המציאה ואמר לחבירו תניה לי נטלה ואמר אני זכיתי בה זכה בה אילו אמר זכה לי זכה. הוי לית שמע מינה כלום לא מרישא ולא מסיפא:

דף ב,ב פרק א הלכה ד משנה ראה את המציאה ונפל לו עליה ובא אחר והחזיק בה זה שהחזיק בה זכה בה ראה אותן רצין אחר המציאה אחר צבי שבור אחר גוזלות שלא פיריחו ואמר זכת לי שדי זכת לו היה צבי רץ כדרכו או שהיו הגוזלות מפריחין ואמר זכת לי שדי לא אמר כלום :

דף ב,ב פרק א הלכה ד גמרא ריש לקיש אמר אבא כהן ברדלייה אדם זכה במציאה בתוך ד' אמות שלו ר' יוחנן אמר והוא שתפול לתוך ידו. מתניתא פליגא על ריש לקיש נטל מקצת הפיאה וזרק בשאר אין לו בה כלום. אמר תיפתר בשלא אמר יזכו לי בד' אמות שלי. ומור דבתרה נפל עליה ופרס טליתו עליה מעבירין אותו ממנה. עוד היא בשלא אמר יזכו לי בד' אמות שלי. והתני רבי חייה שניהם שהיו מתכתשין בעומר ובא עני וחטפו מלפניהן זכה בו. עוד היא בשלא אמר יזכו לי בד' אמות שלי. והתנינן ראה את המציאה ונפל עליה ובא אחר והחזיק בה זה שהחזיק בה זכה בה.

דף ג,א פרק א הלכה ד גמרא עוד היא בשלא אמר יזכו לי בד' אמות שלי. והתנינן קרוב לה מגורשת קרוב לו אינה מגורשת מחצה למחצה מגורשת ואינה מגורשת. חזקיה אמר בשכר הליבלר היא מתניתא. התיבון והכתיב ואני בעוניי הכינותי וגוי והיכי אם בנתונין בתוך ידו עשיר הוא אי בשאינן נתונין לתוך ידו יש אדם מקדיש דבר שאינו שלו הוי אומר בנתונין בתוך ד' אמות שלו.

דף ג,ב פרק א הלכה ד גמרא אמר רבי אבין מהו בעוניי שאין עשירות לפני מי שאמר והיה העולם. דבר אחר שהיה מתענה ומקדיש סעודתו לשמים. תני האומר יזכה לי ביתי במציאה שנפלה לתוכה לא אמר כלום יצא שם למציאתו דבריו קיימין. כהדא אריסיה דרבי בא בר מינא סליק לדיקלא אשכח גוזלין ונסתון. אזל שאיל לרב לא א"ל כלום. אזל חזר אמר רבי בא בר מינא קשייא לן הויתא חזר ותייתר ממציאתו :

דף ד,א פרק א הלכה ה משנה מציאת בנו ובתו הקטנים ועבדו ושפחתו הכנענים ומציאת אשתו הרי אילו שלו מציאת בנו ובתו הגדולים ועבדו ושפחתו העברים מציאת אשתו שגירשה אע"פ שלא נתן לה כתובתה הרי אילו שלהן:

דף ד,א פרק א הלכה ה גמרא א"ר יוחנן בשאינן טפולין לאביהן אבל אם היו טפולין לאביהן מציאתן שלו. ריש לקיש אמר אין אדם זוכה לחבירו במציאה. א"ר לא דמר ר"ש אכן אלא דקשיא ליה על הדא דתני ר' הושעיה השוכר את הפועל לעשות בכל מלאכה מציאתו לבעל הבית. אמר ר"ל אדם שיש בו רשות לחזור בו תהא מציאתו לרבו. מה בין עבדו ושפחתו העברים לעבדו ושפחתו הכנענים. א"ר יוחנן עבדו ושפחתו העברים הואיל ואינו רשאי לשנותו ממלאכתו מציאתו לעצמו עבדו ושפחתו הכנענים הואיל ורשאי לשנותן ממלאכתן מציאתן לרבן התיבון הרי אשתו שאינו רשאי לשנות ממלאכתה ומציאתה שלו דתנינן תמן כופה לעשות בצמר ואינו כופה לעשות בדבר אחר. א"ר בא בר מינא ורבי יסא בשם רבי יוחנן טעם אחר באשה. מה טעם אחר באשה רבי חגי אמר מפני הקטטה רבי ייסה אומר שלא תהא מברחת נכסיי בעלה ואומרת מציא' הוא. התיבון בעדים לא אסרו זה אלא מפני זה. מציאת אשתו שגירשה. רבי יוסנא בשם רבי אחא אדם שגירש אשתו ולא נתן לה כתובתה חייב במזונותיה עד שיתן לה פרוטה אחרונה. א"ר יוסי מתניתא אמרה כן מציאת אשתו שגירשה א"ר הושעיה שלא תאמר הואיל וחייב במזונותיה עד שיתן לה פרוטה האחרונה תהא מציאתה שלו לפום כן צריך מתניתא:

דף ד,א פרק א הלכה ו משנה מצא שטרי חוב אם יש בהן אחריות נכסים לא יחזיר אם אין בהן אחריות נכסים יחזור מפני שאין בין דין נפרעין מהן דברי רבי מאיר וחכ"א בין כך ובין כך לא יחזיר מפני שבית דין נפרעין מהן:

דף ד,ב פרק א הלכה ו גמרא תני בשם רבי מאיר בין שטר שיש בו אחריות נכסים. ובין שטר שאין בו אחריות נכסים. גובה מנכסין בני חורין. על דעתיה דרבי מאיר לאי זה דבר הוא מחזיר. לצור על פי צלוחיתו. רב אמר יורש כמשועבד. כשם שמלוה בעדים אינה נגבית ממשועבדין כך אינה נגבית מן היורשין. שמואל אמר דאיקני אינו גובה ממשועבדין הא מבני חרי גבי. הכא את מר גובה והכא את מר אינו גובה. לא דמי מי ששיעבד מקצת למי שלא שיעבד כל עיקר. א"ר לעזר שאני אומר כתב ללוות ולא לווה.

דף ה,א פרק א הלכה ו גמרא א"ר לעזר אם היה הלווה מודה הרי זה יחזיר. א"ר לעזר אם הוחזק השטר ביד המלוה הרי זה יחזיר. ותליתיהון מתברן. וחכמים אומרים בין כך ובין כך לא יחזיר. רבי אבהו בשם רבי יוחנן מפני קינוניא. רבי יסא בשם רבי יוחנן אם היה זמנו יוצא לבו ביום יחזיר:

דף ה,א פרק א הלכה ז משנה מצא גיטי נשים ושיחרורי עבדים דייתיקי מתנה ושוברין הרי זה לא יחזיר שאני אומר כתובים היו ונמלך עליהם שלא ליתנן:

דף ה,א פרק א הלכה ז גמרא תני מצא גיטין וכתובות הרי זה יחזיר וכתובי לא היא חזקה. שטר שלוה בו ופרעו לא יחזיר ויגבה בו מפני מירע כוחן של לקוחות. ר' יסא בשם ר' יוחנן ואפילו לבו ביום. רבי זירא בעא קומי ר' יסא הכא את מר אפילו לבו ביום והכא את מר אם זמנו יוצא לבו ביום ויחזיר. אמר ליה אדם מצוי ללות ולפרוע לבו ביום ואין אדם עשוי לפרוע וללות בו ביום. ר' חגיי בעא קומי רבי יסא הוא הזמן והן העדים והוא המלוה מהו מפני מרע כוחן של לקוחות. אמר ליה

דף ה,ב פרק א הלכה ז גמרא בשלא נשתעבדו נכסים ויש אומרים בשלא חתמו העדים על אותה המלוה:

דף ה,ב פרק א הלכה ח משנה מצא איגרות שום ואיגרות מזון ושטרי חליצה ומיאונין ושטרי בירורין וכל מעשה בית דין הרי זה יחזיר. מצא בחפיסה או בגלוסקמא תכריך של שטרות או אגודה של שטרות הרי זה יחזיר וכמה היא אגודה של שטרות שלשה קשורין זה בזה רבן שמעון בן גמליאל אומר אחד לווה משלשה יחזיר ללוה שלשה לווין מאחד יחזיר למלוה מצא שטר בין שטרותיו ואין ידוע מה טיבו יהא מונח עד שיבא אליהו אם יש עמהן סימפון יעשה מה שבסימפון:

דף ה,ב פרק א הלכה ח גמרא רב ירמיה בשם רב אם היה אישר

דף ו,א פרק א הלכה ח גמרא הדיינין הרי זה יחזיר. ר' חמא אבוי דרבי הושעיה אמר אשלי דיינין שבגליות גזלי דיינין שבארץ ישראל. רב המנונא אמר נכתבה אונו באחד בניסן ניתן הכסף בעשרה בניסן צריכין לכתוב אע"פ שכתבנו כתב באחד בניסן כן נגמר שיתן הכסף בעשרה בניסן. רב ירמיה בשם רב סימפון שיוצא מתחת ידי המלוה בכתב ידי המלוה פסול אני אומר מתעסק היה בשטרותיו. הא מתחת ידי אחר כשר. רבי יצחק בר נחמן בשם שמואל לעולם אין סימפון כשר עד שיצא מתחת ידי המלוה בכתב ידי הלוה. והתניא שלא פיקדנו אבא ושלא אמר לנו אבא ושלא מצינו שטר בין שטרותיו ששטר זה פרוע. הא אם נמצא פרוע. מאי כדון אמר ר' יוסי בי ר' בון תיפתר כגון הדא דייתיקי שאין אדם מצוי לפגם דייתיקן שלו:

מסכת בבא מציעא פרק ב

דף ו,א פרק ב הלכה א משנה אילו מציאות שלו ואילו שחיי להכריז אילו מציאות שלו מצא פירות מפוזרין מעות מפוזרות כריכות ברשות הרבים ועיגולי דבילה וככרות של נחתום מחרוזות של דגים וחתיכות של בשר

וגיזי צמר הבאות ממדינתן ואניצי פשתן ולשונות של ארגמן הרי אילו שלו :

דף ו,א פרק ב הלכה א גמרא מניין לייאוש בעלין מן התורה רבי יוחנן בשם ר"ש בן יהוצדק כן תעשה לחמורו וגוי את שאבוד לו ומצוי לך את חייב להכריז ואת שאינו אבוד לו ומצוי לך אין את חייב להכריז יצא ייאוש בעלים שאבוד ממנו ומכל אדם. תני מצא

דף ו,ב פרק ב הלכה א גמרא כריכות בר"ה אינו חייב להכריז ברשות היחיד חייב להכריז. אלומות בין ברשות הרבים בין ברשות היחיד חייב להכריז. עיגולי דבילה. הדא דתימא באילון עיגולייא רברביא ברם באילין זעירייא דאתיין מבצרה חייב להכריז משום סימני מקום. חתיכות של בשר ובתוכן כבד אחת או כוליה אחת חייב להכריז. מחרוזות של דגים ובתוכן ירק אחד או לכיס אחד חייב להכריז :

דף ו,ב פרק ב הלכה ב משנה רבי יהודה אומר כל דבר שיש בו שינוי חייב להכריז כיצד מצא עיגול ובתוכו חרס ככר ובתוכו מעות ר' שמעון בן אלעזר אומר כל כלי אנפוריא אינו חייב להכריז :

דף ו,ב פרק ב הלכה ב גמרא תני במשוקע בו. הכא את מר במשוקע בו וכא את מר בנתון בו דרך הינוח. הן דתימר במשוקע בו ברשות הרבי' והן דתימר בנתון בו דרך הינוח ברשות היחיד. ואפי' ברשות הרבים בנתון בו דרך הינוח אני אומר דרך נפילה נפלה עליו. רבי שמעון בן אלעזר אומר כלי אנפוריא אינו חייב להכריז. אמרה ר' יוחנן ותני לה ואילו הן כגון בדי מחטין וצינוריות ומחרוזות של קרדומות. אמוריה דרב יצחק בר טבליי אשכח עזיל כריך במקטורה אתא גבי רבי יצחק ואורי ליה כהדא דרבי שמעון בן אלעזר דמתניתן. אמוריה דר' יוחנן אשכח עזיל כריך במקטורה אתא לגבי רבי יוחנן א"ל הן אשכחתיניה

בסימטא בפלטיא. די בעי מיפתרינה כהדא דר' שמעון
בן אלעזר דמתניתן :

דף ו,ב פרק ב הלכה ג משנה ואילו חייב להכריז מצא
פירות בכלי או כלי כמות שהוא מעות בכיס או כיס
כמות שהוא ציבורי פירות וציבורי מעות שלשה
מטביעות זה על גבי זה כריכות ברשות היחיד וככרות
של בעל הבית וגיזי צמר הלקוחות מבית האומן כדי יין
וכדי שמן חייב להכריז :

דף ו,ב פרק ב הלכה ג גמרא רב יהודה אומר שלשה
מטביעות של שלשה מלכים אמר רבי לעזר

דף ז,א פרק ב הלכה ג גמרא ואפילו שלשתן של מלך
אחד ועשויין גודלין. של שלשה מלכים ועשויין שלשה
גודלין או אפילו שלשתן של מלך אחד ועשויין גודלין
<כדי יין וכדי שמן חייב להכריז>. א"ר יוחנן אין הוה
כגון אהן מצובה אין חייב להכריז. מהו כגון אהן
מצובה כגון אהן קרפיפא של שלשה בני אדם מכיון
דלא ידע למאן מחזרה אין חייב להכריז. אמר רבי יוסי
את שמע מינה בר נש הוה מהלך חורי רבי חלפתא נפל
מינייהו חד דינר מכיון דלא ידע למאן מחזרה אינו חייב
להכריז. שמעון בר ווה הוה מהלך חורי ר' לעזר נפל
מיניה דינר אושטיה ליה שמעון בר ווה. א"ל כבר
נתייאשתי מיניה. אמרי לא איתכוין ר' לעזר אלא
לזכוייה לרבי שמעון בר ווה בגין דהוה אינש מסכן :

דף ז,א פרק ב הלכה ד משנה מצא אחר הגפה או אחר
הגדר גוזלות מקושרין או בשבילין שבשדות הרי זה לא
יגע בהן מצא כלי באשפות אם מכוסה לא יגע בו ואם
מגולה נוטל ומכריז מצא בגל או בכותל ישן הרי אילו
שלו מצא בכותל חדש מחציו ולחוץ שלו מחציו ולפנים
של בעל הבית אם היה משכירו לאחרים אפילו מצא
בתוך הבית הרי אילו שלו :

דף ז, א פרק ב הלכה ד גמרא רב יהודה אמר ובלבד גוזלות מקושרין בכנפיהן. ר' בא בר זבדא אשכח חמר מכסי בחפיסה ונסתיה. אזל שאל לרב א"ל לא עבדת טבור. א"ל חזריה א"ל לא דנימא אתא מריה בעי ליה ולא אשכחיה ואיתייאש מיניה. תני מצא באשפה חייב להכריז שדרך האשפה להיטלטל מצא בגל ובכותל ישן הרי אילו שלו שאני אומר

דף ז, ב פרק ב הלכה ד גמרא של אמוריים היו. תני מצא בין פסים לפסים מן האגף ולפנים כלפנים מן האגף ולחוץ כלחוץ. אם היה מפולש לפנים אפילו מחציו לחוץ הרי אילו של בעל הבית אם היה מפולש לחוץ אפילו מחציו ולפנים הרי אילו של מוצאיהן. היה משכירן לאחרים אפילו מצא בתוך הבית הרי אילו שלו. א"ר ירמיה בפונדק איתפלגון אבל בחצר כל עמא מודו שחייב להכריז. א"ר יוסי בחצר איתפלגון אבל בפונדק כל עמא מודו שהוא של מוצאו:

דף ז, ב פרק ב הלכה ה משנה מצא בחנות הרי אילו שלו בין התיבה לחנוני הרי הוא של חנוני לפני השולחני הרי הוא של בין הכסא ולשולחני הרי הוא של שולחני לקח פירות מחבירו או ששולח לו חבירו פירות ומצא בתוכו מעות הרי אילו שלו ואם היו צרורין נוטל ומכריז אף השמלה היתה בכלל כל אילו ולמה יצאת להקיש אליה אלא מה השמלה מיוחדת שיש בה סימנין ויש לה תובעין אף כל דבר שיש לו סימנין ויש לו תובעין חייב להכריז:

דף ח, א פרק ב הלכה ה גמרא אמר רבי לעזר כיני מתניתא על גבי כסא שלו ע"ג תיבה שלו. שמעון בן שטח הוה עסיק בהדא כיתנא אמרין ליה תלמידוי ר' ארפי מינדך ואנן זבנין לך חדא חמר ולית את לעי סוגין. ואזלון זבנון ליה חדא חמר מחד סירקאי ותלי ביה חדא מרגלי. אתון לגביה אמרין ליה מן כדון לית את צריך לעי תובן. אמר לון למה אמרין ליה זבנין לך חד חמר מחד סירקיי ותלי ביה חדא מרגלי. אמר לון

וידע בה מרה אמרין ליה לא א"ל לון איזל חזר. לא כן
אמר רב הונא ביבי בר גוזלון בשם רב התיבון קומי רבי
אפילו כמאן דמר גזילו של עכו"ם אסור כל עמא מודיי
שאבידתו מותרת. מה אתון סברין שמעון בן שטח
ברברין הוה. בעי הוה שמעון בן שטח משמע בריך
אלההון דיהודאי מאגר כל הדין עלמא. ויידא אמרה
דא רבי חנינה משתעי הדין עובדא רבנין סבייא זבנין
חד כרי דחיטין מאילין דאיסרטוס ואשכחון ביה חדא
צררא דדינרי וחזרוניה להון אמרין בריך אלההון
יהודאי. אבא אושעיה איש טורייא אמרה אהין
להן. לי אהן מהו חשוב עלי אית לי טבין מיניה אית לי
סוגין מיניה. א"ל אורייתא גזרת דנחזור מאר בריך
אלההון דיהודאי. ר' שמואל בר סוסרטיי סלק לרומי
אובדת מלכתא דילנית דידה ואשכחיה. אפקת כרוז
במדינתא מאן דמחזר לה בגו שלשים יומין יסב אכן
ואכן. בתר שלשים יומין איתרים רישיה. לא חזריה גו
שלשים יומין. בתר שלשים יומין חזריה אמרה ליה לא
היית במדינתא אמר לה אין. אמרה ליה ולא שמעת
קלא דכרוזא אמר לה אין. אמרה ליה ומה מר. אמר
לה מאן דמחזר לה גו שלשים יומין יסב אכן ואכן בתר
שלשי יומין יתרים רישיה. אמרה ליה ולמה לא
חזרתוניה גו שלשים יומין אמר לה דלא תימרון בגין
דחלתיך עבדית אלא בגין דחלתיה דרחמנא. אמרה ליי
ברוך אלהון דיהודאי. אלכסנדרוס מקדון סליק גבי
מלכא קצייא חמא ליה דהב סגין כסף סגין. א"ל לא
דהבך ולא כסףך אנא צריך. לא אתית אלא מיחמי
פרוכסין דיזכון היך אתון יהבין היך אתון דיינין. עד
דו עסוק עימיה אתא בר נש חד דאין עם חבריה דזבן
חדא חלקא וחספתה ואשכחון בה סימא דדינרי. אהן
דזבין הוה מר קיקילתא זבנית סימא לא זבנית. אהן
דזבין הוה מר קיקילת' וכל דאית בה זבנית. עד
דאינון עסיקין דין עם דין. אמר מלכא לחד מינייהו
אית לך בר דכר א"ל אין. אמר לחבריה אית לך ברת
נוקבה א"ל אין. אמר לון אסבון דין לדין וסימא יהוי
לתרויהון.

דף ח,ב פרק ב הלכה ה גמרא שרי גחיד אמר ליה למה את גחיד לא דנית טבאות. א"ל אילו הוה הדין דינא גבכון היך הויתון דנין. א"ל קטלין דין ודין וסימא עלת למלכא. א"ל כל הכי אתון רחמין דהב סוגי. עבד ליה אריסטון אפיק קומיי קופד דדהב תרנגולין דדהב. א"ל דהב אנא אכיל. א"ל תיפח רוחיה דההוא גברא דהב לית אתון אכלין. ולמה אתון רחמין דהב סוגין. א"ל דנחא עליכון שמשא א"ל אין נחית עליכון מיטרא א"ל אין. א"ל דילמא אית גביכון בעיר דקיק. א"ל אין תיפח רוחיה דההוא גברא לית אתון חין אלא בזכות בעירא דקיקא דכתיב אדם ובהמה תושיע ה':

דף ח,ב פרק ב הלכה ו משנה עד אימתי חייב להכריז עד כדי שידעו בו שכנים דברי ר"מ רבי יהודה אומר שלשה רגלים ואחר רגל האחרון שבעת ימים כדי שילך לביתו שלשה ויחזור שלשה ויכריז יום א':

דף ח,ב פרק ב הלכה ו גמרא תני בראשונה היו מכריזין שלשה רגלים ואחר רגל האחרון שבעת ימים כדי שילך שלשה ויחזור שלשה ויכריז יום אחד. משחרב בית המקדש התקינו שיהו מכריזין שלשה ימים מן הסכנה ואילך התקינו שיהא מודיע לקרוביו ולשכניו ודיין:

דף ח,ב פרק ב הלכה ז משנה אמר את האבידה ולא אמר את סימניה הרי זה לא יתן הרמאי אע"פ שאמר את סימניה הרי זה לא יתן לו שנאמר עד דרוש אחיד אותו עד שתדרוש את אחיד אם רמאי הוא ואם אינו רמאי:

דף ח,ב פרק ב הלכה ז גמרא איזהו רמאי. עבד גרמיה מחזר מציאן ועבד חדא רבה וטבא. היך הוא עביד רבה וטבא חמי ליה בירייתא מחזר מציאן ומפקידין גביה והוא נסיב כולא ואזיל ליה. ואית דמרין אזיל לכנישתא ושמע סימנין ואז לכנישתא חורי ואמר סימנא ונסב ליה:

דף ח,ב פרק ב הלכה ח משנה כל דבר שהוא עושה ואוכל יעשה ויאכל ודבר שאינו עושה ואוכל ימכור שנאמר והשבותו לו. ראה היאך תשיבנו לו מה יהא בדמים רבי טרפון אומר ישתמש בהן לפיכך אם אבדו חייב באחריותן רבי עקיבה אומר לא ישתמש בהן לפיכך אם אבדו אינו חייב באחריותן:

דף ח,ב פרק ב הלכה ח גמרא תני שלא יאכל עגל לעגלים וסייח לסייחין ותרנגול לתרנגולין. עובדא הוה בחד בר נש דאשכח חמשה עגלין והוה מזבין ומוכלינן עד דקמון על חד. רב יהודה בשם רב הלכה כרבי טרפון בדבר שיש בו סימן. רבי בא ורב יהודה בשם רב מעשה היה והודה רבי כרבי טרפון בדבר שיש בו סימן. רב יהודה אמר תלמידי חכמים אין צריך ליתן סימן. אמר רב הונא

דף ט,א פרק ב הלכה ח גמרא הכל מודין שאם היה צרור מעות לא יגע בהן. יהודה ברבי עאל לכנישתא שבק סנדלוי ואזלין. אמר אילו לא אזלית לכנישתא לא אזלון סנדליי. רבי יוסי היה יתיב מתני ועל מיתא מן דקם לא אמר ליה כלום ומן דיתבי ליה לא אייל כלום:

דף ט,א פרק ב הלכה ט משנה מצא ספרים קורא בהן אחת לשלשים יום ואם אינו יודע לקרות גוללן אבל לא ילמד בהן בתחילה ולא יקרא אחר עמו מצא כסות מנערה אחת לשלשים יום ושוטחה לצורכה אבל לא לכבודו כלי כסף וכלי נחושת משתמש בהן לצורכן אבל לא לשוחקן כלי זהב וכלי זכוכית לא יגע בהן עד שיבוא אליהו מצא שק או קופה אם אין דרכו ליטול הרי זה לא יטול:

דף ט,א פרק ב הלכה ט גמרא תני מצא ספרים קורא בהן אחת לשלשים יום אם אינו יודע לקרות גוללן ולא יקרא פרשה וישנה ולא יקרא פרשה ויתרגם ולא יפתח בו יותר משלשה דפין ולא יקרו בו שלשה בכרך

אחד. במה דברים אמורים בחדשים אבל בישנים שנים עשר חדש. כלי כסף משתמש בהן בצונין אבל לא בחמין מפני שמשחירן. כלי נחושת משתמש בהן בחמין אבל לא על ידי האור מפני שמפחיתן. מגריפה וקרדומות משתמש בהן ברך אבל לא בקשה. מגריפה מקבל בה את הטיט ומדיחה ומניחה במקומה. קורדום מבקע בו עצים אבל לא צינים ועצי זית. כשם שאת אומר במוצא כך אתה אומר במפקיד. והמפקיד כסות אצל חבירו מנערה אחת לשלשים יום ואם היתה מרובה גובה שכרו ממנה:

דף ט, א פרק ב הלכה י משנה אי זו היא אבידה מצא חמור ופרה רועין בדרך אין זו אבידה חמור וכליו הפוכין ופרה רצה בין הכרמים הרי זה אבידה החזירה וברחה החזירה וברחה אפילו ארבעה וחמשה פעמים חייב שנאי השב תשיבם היה בטל מן הסלע לא יאמר לו תן לי סלע אלא נותן לו שכרו כפועל בטל אם יש שם ב"ד מתנה עמו בפני ב"ד אין שם לפני מי יתנה שלו קודם

דף ט, א פרק ב הלכה י משנה מצאה ברפת אינו חייב בה ברשות הרבים חייב בה היתה בין הקברות אל יטמא לו אם אמר לו אביו היטמא או שאמר לו אל תחזיר הרי זה לא ישמע לו פירק וטען פירק וטען אפילו ארבעה וחמשה פעמים חייב שנאמר עזוב תעזוב הלך וישב לו אמר לו הואיל עליך מצוה אם רציתה לפרוק פרוק פטור שנאמר עמו היה חולה או זקן חייב מצוה מן התורה לפרוק אבל לא לטעון ר"ש אומר אף לטעון ר' יוסי הגלילי אומר אם היה עליו יותר ממשואו אין זקוק לו שנאמר תחת משאו משאוי שהוא יכול לעמוד בו:

דף ט, ב פרק ב הלכה י גמרא בכל אתר את מר מצות עשה קודמת למצות לא תעשה וכא את אמר אין מצות עשה קודמת למצות לא תעשה. שנייא היא שהוא ואביו חייבין בכבוד המקום. תני רובץ ולא רבצן וחזר

תני פורק עמו אפילו מאה פעמים ביום. הן דתימר רובץ ולא רבצן בההוא דמפיל גרמיה והן דתימר פורק עמו אפילו מאה פעמים בההוא דאניס. כי תפגע יכול פגיעה ממש ת"ל כי תראה אי כי תראה יכול אפילו רחוק מאה מיל תלמוד לומר כי תפגע. הא כיצד שיערו חכמים אחד משבעה ומחצה במיל וזהו ריס. עזוב תעזוב זו פריקה הקם תקים זו טעינה. רבי שמעון בן יוחי אומר כשם שפורקו מן התורה כך טוענו מן התורה. חמור ישראל ומשאו של עכו"ם דברי הכל פורק וטוען. חמור עכו"ם ומשאו של ישראל כדברי חכמים לא פורק ולא טוען כדברי ר' שמעון פורק לא טוען:

דף ט, ב פרק ב הלכה יא משנה אבידתו ואבידת אביו שלו קודמת אבידתו ואבידת רבו שלו קודמת אבידת אביו ואבידת רבו של רבו קודמת לשל אביו שאביו הביאו לחיי העה"ז ורבו שלימדו חכמה הביאו לחיי העה"ב אם היה אביו שקול כנגד רבו אבידת אביו קודמת היה אביו ורבו נושאים משאוי מניח את של רבו ואח"כ מניח את של אביו היה אביו ורבו בבית השבי פודה את רבו ואח"כ פודה את אביו אבל אם היה אביו תלמיד חכם פודה את אביו ואחר כך פודה את רבו:

דף ט, ב פרק ב הלכה יא גמרא תני אי זהו רבו שלימדו חכמה כל שפתח לו תחילה. דברי ר' מאיר רבי יודן אומר כל שרוב תלמודו ממנו רבי יוסי אומר כל שהאיר עיניו במשנתו. רב כרבי מאיר ורבי יוחנן כרבי יודה שמואל כר' יוסי. רב כרבי מאיר חד בר נש פתח פומיה דרב ושמע דדמך ובזע עלוי. ר' יוחנן כרבי יודה רבי יוחנן הוה סליק מטיבריה לציפורי חמא חד בר נש

דף י, א פרק ב הלכה יא גמרא נחת מן תמן א"ל מה קלא במדינתא. א"ל חד רבן דמך וכל עמא פריין מיטפלא ביה. ידע ר' יוחנן דהוא רבי חנינא. שלח ואייתי מאנין טבין דשובתא ובזעון. ולא כן תני כל קרע שאינו של בהלה אינו קרע. רבי יוחנן בעה מיעבד

דרבה ומוקריתיה. ולא ידעין אין משום דהוא רביה
אין משום שמועות הרעות. מילתיה דרבי חייה בר ווא
בציפורי חמא כל עמא פריי א"ל למה כולי עלמא
פריי. א"ל רבי יוחנן יתיב דריש בבי מדרשא דרבי
בנייה וכל עמא פריי מישמעיניה. אמר בריך רחמנא
דחמי לי פורין עד דאנא בחיים. ובאגדתא פשטית ליה
חוץ ממשלי וקהלת. הדא אמרה כל תלמיד
ותלמיד. שמואל כרי יוסי אמר חד בר נש אסבר
לשמואל בשני מפתחות אחד יורד לאמת בית השיחי
ואחד פותח כיון. שהיה מוריד ידו עד שיחיו היה פותח
כיון. ושמע דדמך ובזע עלוי:

מסכת בבא מציעא פרק ג

דף י, א פרק ג הלכה א משנה המפקיד אצל חברו
בהמה או כלים ונגנבו או שאבדו שילם ולא רצה לישבע
שהרי אמרו שומר חנם נשבע ויוצא נמצא הגנב משלם
תשלומי כפל טבח ומכר משלם תשלומי ארבעה וחמשה
למי הוא משלם למי שהפקדון אצלו נשבע ולא רצה
לשלם נמצא הגנב משלם תשלומי כפל טבח ומכר
משלם תשלומי ארבעה וחמשה למי הוא משלם לבעל
הפיקדון:

דף י, א פרק ג הלכה א גמרא מנן תיתי ליה אם המצא
תמצא בידו הגניבה וכי אין אנו יודעין שאם ימצא הגנב
ישלם שנים ומה ת"ל שנים ישלם אם אינו עניין לו
תניהו עניין לשלפניו. רבי עאל לפירקא דרבי יודן אמר
קומיה הדא א"ל אמור דבתרה נשבע ולא רצה לשלם
נמצא הגנב משלם תשלומי כפל טבח ומכר משלם
תשלומי ארבעה וחמשה למי משלם לבעל
הפקדון. וישלם למי שהפקדון אצלו

דף י, ב פרק ג הלכה א גמרא רבי נסה בשם רבי יונה
חיים שנים שלי למקום שהקרן מהלך שם הכפל
מהלך. רבי יוחנן ורבי לעזר רבי נסא מוסיף בשם רבי

יוסי בן חנינה לא סוף דבר שילם אלא מכיון שקיבל עליו לשלם כמי ששילם. אמר משלם אני חוששין שמא שלח בו יד. אמר נשבע אני וראה אותן שמגלגלין עליו שבועות אחרות וחזר ואמר משלם אני חוששין. א"ר יוסי לא חייבה אותו התורה שבועה להחמיר עליו אלא להקל שאם רצה לשלם ישלם ואם רצה לישבע ישבע. היו לו עדים שנגנבה באונס הדא היא דמר רבי לעזר המוכר קנסיו לאחר לא עשה כלום. היו לו עדים שנגנבה בפשיעה הרי הוא בכלל ישלם ואחר כך נמצאת הגניבה למי משלם לראשון או לשני או לשניהן :

דף יא,א פרק ג הלכה ב משנה השוכר פרה מחבירו והשאילה לאחר ומתה כדרכה ישבע השוכר שמתה כדרכה והשואל משלם לשוכר א"ר יוסי כיצד הלה עושה סחורה בפרתו של זה הלא תחזור הפרה לבעלים :

דף יא,א פרק ג הלכה ב גמרא ויש לו רשות להשאיל. ולא כן תני רבי חייה אין השואל רשאי להשאיל ולא השוכר רשאי להשכיר ולא השואל רשאי להשכיר ולא השוכר רשאי להשאיל אלא אם כן נטל רשות מן הבעלים. רבי לא בשם רבי ינאי והוא שנתן לו להשכיר. וכא והוא שנתן לו רשות לעשות בה אפיטרופא. ר' אבהו שאל שאלוה בעלים משוכר ומתה כדרכה ישבע השוכר שמתה כדרכה והשואל משלם לשוכר. ואין כיני אפילו אכלוה. א"ר אבינא אכלו שלהן אכלו. א"ר יוסה היאך הלה עושה סחורה בפרה של זה אלא תחזור פרה לבעלים :

דף יא,א פרק ג הלכה ג משנה אמר לשנים גזלתי את אחד מכם מנה ואיני יודע אי זה מכם אביו של אחד מכם הפקיד אצלי מנה ואיני יודע אי זה הוא נותן לזה מנה ולזה מנה שהודה מפי עצמו שנים שהפקידו אצל אחד זה מנה וזה מאתים זה אומר מאתים שלי וזה אומר מאתים שלי נותן לזה מנה ולזה מנה והשאר יהא מונח עד שיבוא אליהו וכן שני כלים אחד יפה מנה ואחד יפה אלף וזו זה אומר יפה שלי וזה אומר יפה שלי

נותן את הקטן לאחד מהן ומתוך הגדול נותן דמי קטן לשני והשאר יהא מונח עד שיבוא אליהו אמר רבי יוסי א"כ מה הפסיד הרמאי אלא הכל יהא מונח עד שיבא אליהו:

דף יא,ב פרק ג הלכה ג גמרא ר' אבהו בשם ר' יוחנן כאן בעוררין כאן בשותקין ר' יסא בשם ר' יוחנן כאן בשיש עדים יודעין וכאן בשאין עדים יודעין רב ירמיה בשם רב כאן בנשבע כאן בשלא נשבע תמן אמרין בשם רב שם בנשבע כאן בשלא נשבע. ר' ירמיה בעי אם בשנשבע היה לו לשתוק. ר' ירמיה סבר מימר היה לו לשתוק ולא להודות ר' יסא סבר מימר היה לו לשתוק ולא לישבע. ר' יוחנן אמר אם בשנשבע היה לו לעשות שליח ב"ד. ר' יוחנן סבר מימר שליח ב"ד שעשה גוזל תניי חורן תני שליח ב"ד שעשה נגזל ולא שליח ב"ד שעשה גוזל. אמר ר' אילא אוף אנן תנינא ואמר. היא גזילה היא בעילה היא מלוה. הכל מודין בפיקדון דמתניתא מהדא אמר לשנים גזלתי אחד מכם מנה ואיני יודע אי זה הוא:

דף יא,ב פרק ג הלכה ד משנה המפקיד פירות אצל חבירו אפי' הן אובדין הרי זה לא יגען בהן רבן שמעון בן גמליאל אומר ימכור בפני בית דין מפני השב אבידה לבעלין:

דף יא,ב פרק ג הלכה ד גמרא אמר רבי אבהו אם אומר את אבודין הן אל יגע בהן אף הוא ממציא להן. רבי אבא בר יעקב בשם רבי יוחנן רבי אבהו בשם רבי יוחנן הלכה כרבן שמעון בן גמליאל. כהדא רבי יוחנן חקוקה אפקד גבי רבי חייה רובה חד

דף יב,א פרק ג הלכה ד גמרא דיסיקיא מלייא חמץ אתא שאל לרבי אמר ימכר על פי בית דין בשעת הביעור. חד בר נש אפקיד גבי ר' חייה בר אשי חד גרב דכותח אתא שאל לרב אמר ימכר על פי בית דין בשעת הביעור:

דף יב,א פרק ג הלכה ה משנה המפקיד פירות אצל חבירו הרי זה יוציא לו חסרונות לחיטין ולאורז תשעת חצאי קבין לכור לשעורין ולדוחן תשעת קבין לכור לכוסמין ולזרע פשתן שלשת סאין לכור הכל לפי המידה הכל לפי הזמן א"ר יוחנן בן נורי וכי מה איפכת לו לעכבר והלא אוכל בין מהרבה בין מקימעא אלא אינו מוציא לו אלא לכור בלבד ר' יהודה אומר אם היתה מידה מרובה אינו מוציא חסרונות מפני שהן מותירות יוציא לו שתות ליין רבי יהודה אומר חומש יוציא לו שלשת לוגין שמן למאה לוג ומחצה שמרים ולוג ומחצה בלע אם היה שמן מזוקק אינו מוציא לו שמרים קנקנים ישנות אינו מוציא לו בלע ר' יהודה אומר אף המוכר שמן מזוקק לחבירו כל ימות השנה הרי זה מקבל עליו לוג ומחצה שמרים למאה :

דף יב,א פרק ג הלכה ה גמרא א"ר אמי בשעת הגורן שנו. תמן אמרין אילין עכברייא רשיעיא כד חמיין פירי סגין קרויין לחביריהון ואכלין עמהון. א"ר יוחנן אובדות הן מתפזרות הן : יוציא לו שתות ליין ר' יהודה אומר חומש. אמר רב אושעיה בשלא אמר לו שמן מזוקק אני מעמיד לך כל השנה אבל אם אמר לו כן חייב להעמיד לו שמן מזוקק :

דף יב,א פרק ג הלכה ו משנה המפקיד חבית אצל חבירו ולא ייחדו לה הבעלים מקום וטילטלה ונשברה אם מתוך ידו נשברה לצורכו חייב לצורכה פטור ואם משהניחה בין לצורכו בין לצורכה פטור ייחדו לה הבעלים מקום וטילטלה ונשברה בין מתוך ידו בין משהניחה לצורכו חייב לצורכה פטור :

דף יב,ב פרק ג הלכה ו גמרא לא כן אמר רבי לעזר למה הדבר דומה לגונב חבית ממרתף חבירו אע"פ שלא ידעו הבעלים בגניבה צריכין לידע בחזרה. אמר שנייה היא שיש רשות עליה. א"ר לעזר אית אמר שיש רשות לשומר עליה. מהו לצורכה בשייחדו לה הבעלים באותו מקום אבל במקום אחר בין לצורכו בין לצורכה

פטור. אית אנן אמרין שאין רשות לשומר עליה לא שנייא בין באותו מקום בין במקום אחר לצורכו חייב לצורכה פטור:

דף יב,ב פרק ג הלכה ז משנה המפקיד מעות אצל חבירו צררן והפשילן לאחוריו מסרן

דף יג,א פרק ג הלכה ז משנה לבנו ולבתו הקטנים ונעל בפניהם שלא כראוי חייב שלא שמר כדרך השומרין ואם שמר כדרך השומרין פטור:

דף יג,א פרק ג הלכה ז גמרא א"ר יוסי ותשמע מינה בר נש דיהב לחבריה פליטורין בשוקא מסרן לבנו ובתו הקטנים נגנבו או אבדו פטור מלשלם שאני אומר לא על דעת פליטורין בשוק. מתי אמרו שומר חנם נשבע ויוצא בזמן ששימר כדרך השומרין נעל כראוי קשר כראוי נתנן באפונדתו צררן בסדינו והשליכן לפניו נתנן בשידה ובתיבה ובמגדל נגנבו או אבדו חייב בשבועה ופטור מלשלם. ואם יש עדים שעשה כן אף משבועה פטור. נעל שלא כראוי קשר שלא כראוי הפשילן לאחוריו נתנן בראש גגו ונגנבו חייב לשלם. נתנן במקום שנוהג ליתן שלו אם היה ראוי לשמירה פטור ואי לא חייב:

דף יג,א פרק ג הלכה ח משנה המפקיד מעות אצל השולחני אם צררין לא ישתמש בהן לפיכך אם אבדו אינו חייב באחריותן ואם מותרין ישתמש בהן לפיכך אם אבדו חייב באחריותן אצל בעל הבית בין כך ובין כך לא ישתמש בהן החנווני כבעל הבית דברי ר"מ רבי יהודה אומר כשולחני:

דף יג,א פרק ג הלכה ח גמרא ר"ה אמר רבי ירמיה בעי מה צררין בחותם או צררין שלא בחותם. אין תימר בחותם שלא בחותם מותר אין תימר שלא בחותם כל שכן בחותם:

דף יג,א פרק ג הלכה ט משנה השולח יד בפקדון ב"ש אומרים ילקה בחסר ויתר ובית הלל אומרים כשעת הוצאה ורבי עקיבה אומר כשעת התביעה החושב לשלוח יד בפקדון ב"ש מחייבין ובית הלל אומרים אינו חייב עד שעשה שישלח יד כיצד היטה את החבית ונטל ממנה רביעית ונשברה אינו משלם אלא רביעית הגביה ונטל ממנה רביעית ונשברה משלם את הכל :

דף יג,א פרק ג הלכה ט גמרא כיני מתניתא כשעת תביעתו בבית דין. ר' ירמיה בשם רב הלכה כרבי עקיבה אפילו ב"ה חלוקין עליו. ר' בון בר חייה מעשה הוה והורה רבי כר' עקיבה אמר רב הושעיה בשאין עדים אבל אם יש עדים כל עמא מודיי על הדא דר' עקיבה. אתא עובדא קומי ר' נסא והורי כר' עקיבה. ומה טעמא דב"ש על כל דבר פשע מה מקיימין בית הלל על כל דבר פשע

דף יג,ב פרק ג הלכה ט גמרא יכול אין לי אלא הוא וכו': [הגאון אזולאי כתב וז"ל ומצאתי להרב השלם כמה"ר מנחם דילוואנו זלה"ב בהגאותיו לירושלמי מכתב ידו הקדושה שכתב מהו שחסר בדפוס בירושלמי כתיבת יד וראיתי להעתיקו לזכות את הרבים וזהו הלשון: ומ"ט דב"ש פשע על כל דבר פשע מה מקיימין דב"ה פשע על כל דבר פשע תיפתר ששלח בו יד על ידי השליח. ר' יוסי בר חנינה בעי מה את אמרת ליטול נטל והתני ר' אושעיא נשברה או שהחמיצה נותן לו דמי כלה כלום החמיצה אלא מחמת טלטל. ר' שמואל ר' אבהו בשם ר' לעזר שליחות יד שנאמרה בש"ח אינו חייב עד שעה שיחסור. ר' שמואל בעי קומי ר' אבהו מה את אמרת חיסר או אפילו לא חיסר א"ל ולא הא היא שאלתיה דר' יוסי בר חנינה ליטול נטל אין תימר ליטול אפילו לא חיסר ואין תימר נטל עד שעה שיחסר. אין תימר ליטול החזירה במקום למקומה בין למקום אחר פטור ואין תימר נטל החזירה למקומה פטור למקום אחר חייב. ר' אבהו בשם ר' יוחנן נאמרה שמירה בש"ח ונאמרה שמירה בש"ש ולא דמייא

שנאמרה בש"ח לשמירה שנאמרה בש"ש אפילו הקיפו חומה של ברזל אין רואין אותו כאילו הוא שמר. היה יכול להציל חייב שאינו יכול להציל פטור. אין אומרים אילו היה אחד שם היה יכול להציל. ר' אלעזר בשם ר' אושעיא נאמרה שליחות יד בש"ח ונאמרה שליחות יד בש"ש שליחות יד שנאמרה בש"ח אינו חייב עד שעה שימשוך שליחות יד שנאמרה בש"ש כיון שהניח מקלו ותרמילו עליו חייב. שמע ר' יוסי בן נוהראי ואמר אני איני מקבל עלי את המדה הזו אלא אחת זו ואחת זו אינו חייב אלא עד שימשוך. ר' אמי בשם ר' אלעזר ותני ר' אושעיא כך לא יאמר שליחות יד שנאמרה בש"ש שאינו צריך הייתי למד מש"ח מה אם נושא שכר שהחמירה בו תורה אינו חייב עד שעשה שימשוך לאיזה דבר נאמרה שליחות יד בנושא שכר שא"צ להחמיר עליו כיון שהניח מקלו ותרמילו עליו חייב. א"ל ר' יוסה אם אומר את כן נמצאת למד קל מחמור להחמיר עליו דיכיל מימר ליה מה אם נושא שכר שהחמירה תורה בו אפילו משך יהא פטור אלא כיני לא יאמר שליחות יד שנאמרה בש"ח שא"צ הייתי אומר עד שעה שימשך נושא שכר שהחמירה בו התורה כיון שמשך <חייב> לאיזה דבר נאמרה שליחות יד בש"ח שאינו צריך להחמיר על נושא שכר כיון שהניח מקלו ותרמילו עליו חייב: <כל זה חסר בירושלמי בדפוס>]

מסכת בבא מציעא פרק ד

דף יג,ב פרק ד הלכה א משנה הכסף קונה את הזהב והזהב אינו קונה את הכסף הנחושת קונה את הכסף והכסף אינו קונה את הנחושת מעות הרעות קונות את היפות והיפות אינן קונות את הרעות אסימון קונה את המטבע והמטבע אינו קונה את אסימון המטלטלין קונין את המטבע והמטבע אינו קונין את המיטלטלין זה הכלל כל המיטלטלין קונין זה את זה:

דף יג,ב פרק ד הלכה א גמרא זה כללו של דבר כל הירוד מחבירו קונה את חבירו. א"ר חייה בר אשי מאן תניתה ר"ש ברבי א"ל אבוי חזור בך ותני כהדא הזהב קונה את הכסף. א"ל לינא חזור בי דעד הוא חילך עליך אתניתני הכסף קונה את הזהב. מילתיה דרבי אמר זהב כפירות מתנני אמרה כסף כפירות. ברת ר' חייה רובה אוזפת לרב דינרין אתת שאלת לאבוה אמר לה שקילי מיניה דינרין טבין ותקילין. סברת ר' חייה ילפין. א"ר אידי און אבה אבוי דשמואל בעא קומי רבי מהו ללות דינרין בדינרין א"ל מותר. א"ר יעקב בר אחא און ר' יוחנן וריש לקיש תריהון מרין מותר ללות דינרין בדינרין.

דף יד,א פרק ד הלכה א גמרא קרט בקרט שרי לקן בלקן אסור. תמן תנינן כל הנעשה דמים באחר כיון שזכה זה נתחייב בחליפיו. א"ר יוחנן לא שנא אלא שור בפרה או חמור בשור הא ציבור בציבור לא קנה רב ירמיה בשם רב אפי' ציבור בציבור קנה. ר' אבא בר מינה בשם רב המחליף אברוקלון באמבורוקלון קנה. ר' זירא רב יהודה בשם שמואל לזה פרה ולזה חמור והחליפו זה בזה ומשך בעל החמור את הפרה ובא בעל הפרה למשוך החמור ומצאה שבורה בעל החמור עליו להביא ראייה שהיה החמור שלם בשעה שמשך. מאן דלא סבר הא מילתא לא סבר בנזקין כלום. א"ר זירא לינה סבר הדא מילתא ולינה סבר בנזקין כלום. תמן תנינן היו בה מומין ועודה בבית אביה כו'. רבי הונא ר' פינחס ר' חזקיה סלקון גבי ר' יוסי לגדפה אמרין קומוי הדא ואמר לון אמור דבתרה נכנסה לרשות הבעל צריך להביא ראייה ולא האב שהוא צריך להביא ראייה. ותימר הבעל צריך להביא ראייה. און הכא הבעל צריך להביא ראייה. וכי בא רב יהודה בשם שמואל לזה פרה ולזה חמור והחליפו

דף יד,ב פרק ד הלכה א גמרא משך בעל החמור את הפרה לא קנאה. חמור מהו שתקנה רבי בא אמר קנה

רבי יסא אמר לא קנה. א"ר מנא אית הכא מילי דיודי בה רבי יוסי. אדם שיאמר לחבירו פרתי אני מבקש למכור א"ל בכמה א"ל בשמונה דינרין. אזל סמכיה גבי טרפוניטיה בצפרא עבד ואשכחיה תמן קאים. אמר ליה מה את עביד הכא אמר ליה אנא בעי מיסב דינרין דאסמיכתני. אמר ליה מה את בעי מיזבון לך בהון אמר ליה חמור. אמר ליה חמורך אצלי משך זה לא קנה זה משך זה לא קנה זה אלא כל אחד ואחד נקנה בגופו:

דף יד, ב פרק ד הלכה ב משנה כיצד משך ממנו פירות ולא נתן לו מעות אינו יכול לחזור נתן לו מעות ולא משך לו פירות יכול לחזור בו אבל אמרו מי שפרע מאנשי דור המבול עתיד להפרע ממי שאינו עומד בדבורו

דף טו, א פרק ד הלכה ב משנה רבי שמעון אומר כל שהכסף בידו ידו על העליונה:

דף טו, א פרק ד הלכה ב גמרא א"ר אחא כתיב כי מלאה הארץ חמס מפניהם. ומה היה חמסן הוה בר נש נפיק טעין קופה מלאה תורמוסין והיו מתכוונין ונוטלין פחות משהו פרוטה דבר שאינו יוצא בדיינין. אמר רבי חייה בר ווה רבה רבה כמעשי אילו כך מעשי אילו. א"ר חנינה הלכה כר"ש. ולא אמרין לה לכל אפין. רב ירמיה בשם רב מעשה היה והורה ר' כר"ש. ר' חייה בר יוסף יהב דינר למלחא. חזר ביה ההוא אמר לא ידע דכבר יהבון מגלא גו שקיה דההוא גברא מי שפרע מאנשי דור המבול עתיד ליפרע ממי שאינו עומד בדיבורו. חד בר נש יהב דינרין למטכסה חזר ביה אתא עובדא קומי רבי חייה בר יוסף ור' יוחנן. ר' חייה בר יוסף אמר או יתן לו כדי עירבונו או ימסור אותו למי שפרע ורבי יוחנן אמר או יתן לו כל מקחו או ימסור אותו למי שפרע. ר' לא אמר עירבונו היה ר' זירא אמר מקצת דמים נתן לו. מודה ר' חייה בר יוסף לר' יוחנן במקח שאין דרכו ליקנות חציין כגון

פרה וטלית. ר' יעקב בר אידי ר' אבהו בשם ר' יוחנן טבעת אין בה משום עירבון. כל הנושא ונותן בדברים אין מוסרין אותו למי שפרע. ר' יעקב בר זבדי בשם ר' יוחנן אמר ליתן מתנה לחבירו וביקש לחזור בו

דף טו,ב פרק ד הלכה ב גמרא חוזר. אמר בשעה שאמר צריך לומר בדעת גמורה מבתר כן אין חזר ביה לא חזר ביה. הדא דתימר בעני אבל בעשיר נעשה נדר. רב מפקד לשמשיה אימת דנימר לך תתן מתנה לבר נש אין הוה מסכן הב ליה מיד ואין עתיד אימליך בי תניינות. רבן יוחנן יהב דינרין לקריבוי על משח. יקר משח. אתא שאל לרבי ינאי א"ל מדבר תורה מעות קונין ולמה אמרו אין קונין שלא יאמר לו נשרפו חיטיך בעלייה. רבי שמואל בר סוסרטאי בשם רבי אבהו אם אמר לו נשרפו חיטיך בעלייה נאמן. רבי יצחק מקשי מה נן קיימין אם בשקנו לו מעותיו שלו נשרפו ואי לא קנו לו מעותיו של זה נשרפו. ר' סימון בשם ר' יהושע בן לוי בר נש דיהב לחבריה עשרה דינרין א"ל אית לי גבך מאה דינרין מהדין ביתא שרי מהדין כרמא אסור. מה בין כרם לבית בית אינו מצוי ליפול כרם מצוי ליפול. א"ר יוסי את שמע מינה בר נש דיהב לחבריה עשרה דינרין א"ל במנת דתיקום לי בהון מאה גרבין מכיון ששלח ידו בהן צריך להעמיד לו מקחו. רבי שמעון בן לקיש אמר

דף טז,א פרק ד הלכה ב גמרא או קנה מיד עמיתך. מיד עמיתך את צריך משיכה אין את צריך משיכה מיד העכו"ם. על דעתיה דר"ש בן לקיש לאיזה דבר מוסרין אותו למי שפרע. אמר ר' יוסי בי ר' בון ותייא כהין הנאה דתני הנושא והנותן בדברים אין מוסרין אותו למי שפרע:

דף טז,א פרק ד הלכה ג משנה ההונאה ארבעה כסף מעשרים וארבעה כסף לסלע שתות למקח עד אימתי מותר להחזיר עד כדי שיראה לתגר או לקרובו הורה רבי טרפון בלוד ההונייה שמונת כסף לסלע שליש

למקח ושמחו תגרי לוד אמר להן מותר להחזיר כל היום אמרו יניח לנו ר' טרפון את מקומינו וחזרו לדברי חכמים אחד הלוקח ואחד המוכר יש להם הונייה כשם שהונייה להדיוט כך הונייה לתגר רבי יהודה אומר אין לתגר הונייה מי שהוטל עליו ידו העליונה שהוא אומר לו תן לי את מעותי או תן לי מה שהוניתני :

דף טז, א פרק ד הלכה ג גמרא רב אמר שיעור הוא רבי יוחנן אמר לית הוא שיעורא. רב אמר כל הנושא ונותן במנת שאין לו אונאה יש לו אונאה.

דף טז, ב פרק ד הלכה ג גמרא תני רבי לוי האונאה פרוטה והאונאה פרוטה. אלא הונאה עצמה מהו. תני נקנה המקח חוזר. לו הוניתו דברי ר' יהודה הנשיא ר' יוחנן אמר בטל מקחו. כהנא בעא קומי רב בשעה שהמוכר מתאונה מתאונה עד חומש בשעה שהלוקח מתאונה מתאונה עד שתות. א"ל היא הוניתו ומצטרפין עד שתות. מכר לו שוה חמשה בששה יכול מימר ליה חד דינר איגרבת סך דינרך. א"ר זירא יכול מימר ליה לית איקרי דיהון ברייתא אמרין פלוני איגחך. ואית דבעי מימר יכול מימר ליה לית הוא יקרי מלבוש בחמשה דינרין. ר' יוחנן ר' אלעזר ור' הושעיה אמרי מה טעמא דאהן תנייא ידע אנא דלא הוות מיקמתי תבא אלא חמשה דינרין על דהוות דחיק ליה יהבי אשתה דינרין סב דידך והב דידי. מכר לו שוה חמשה בששה לא הספיק לישא וליתן עד שהוקיר משבע. ר' יעקב בר אידי רבי אבהו בשם ר' יוחנן כשם שבטל מאצל זה כך בטל מזה.

דף יז, א פרק ד הלכה ג גמרא תמן תנינן ארבע מידות במוכרין מכר לו חטין יפות ונמצאו רעות לוקח יכול לחזור בו רעות ונמצאו יפות מוכר יכול לחזור בו. א"ר יוסי בי רבי בון ותייא כהן תנא הנושא והנותן בדברים אין מוסרין אותו למי שפרע :

דף יז,א פרק ד הלכה ד משנה וכמה תהא הסלע חסירה ולא יהא בה הונוייה רבי מאיר אומר ארבעה איסורות מאיסר לדינר ר' יהודה אומר ארבעה פונדיונות מפונדיון לדינר רבי שמעון אומר שמונה פונדיונות משני פונדיונין לדינר:

דף יז,א פרק ד הלכה ד גמרא תני יותר מיכן מוציאה בשוה סלע עד שקל. דינר עד רובע. פחות מיכן אפילו הוא כאיסר אין יכול להוציאה. היתה יוצא על אסימון בסלע ועל המטבע בשקל. על אסימון בשקל ועל המטבע בסלע אין לו אלא צורת המטבע. לא יתנה לא לחרם ולא להרג מפני שמרמין בה את אחרים אלא נוקבה ותולה בצואר בנו. במה דברים אמורים בדינרין ובסלעין אבל בדינר זהב ובמטביעות כסף מוציאין בשוייהן. כשם שמוציאין לחולין כך מוציאין למעשר שני ובלבד שלא יתכוין להוציאה:

דף יז,א פרק ד הלכה ה משנה עד אימתי מותר להחזיר בכרכין עד כדי שיראה לשולחני ובכפרין עד ערבי שבתות אם היה מכירה אפילו לאחר שנים עשר חדש מקבלה ממנו

דף יז,ב פרק ד הלכה ה משנה ואין לו עליו אלא תרעומת ונותנה למעשר שני ואינו חושש שאינה אלא נפש רעה. ההונוייה ארבעה כסף והטענה שתי כסף וההונוייה שוה פרוטה חמש פרוטות הן ההונוייה שוה פרוטה והאשה מתקדשת בשוה פרוטה הנהנה שוה פרוטה מן ההקדש מעל המוצא שוה פרוטה חייב להכריז הגוזל את חבירו שוה פרוטה ונשבע לו יוליכנו אחריו אפילו למדי. חמשה חומשין הן האוכל תרומה ותרומת מעשר ותרומת מעשר של דמאי החלה וביכורין מוסיף חומש הפודה נטע רבעי ומעשר שני שלו מוסיף חומש הפודה הקדישו מוסיף חומש והנהנה בשוה פרוטה מן ההקדש מוסיף חומש והגוזל את חבירו שוה פרוטה ונשבע לו מוסיף חומש:

דף יז, ב פרק ד הלכה ה גמרא חזקיה אמר לצורפה בירושלם מצרפה ביפה. בא לחללה בגבולין מחללה ברעה. והתנינן בורר היפה שבהן ומחללן עליה. ויבור הרעה ויעשה אותה. אמר שנייא היא הכא שכבר הוכח בו מעשר שני. נותנה למעשר שני ואינו חושש שאינה אלא נפש רעה. יעקב בר זבדי ר' יוחנן בשם ר' סימון וכל מעשר שני שאין בקרנו שוה פרוטה אין מוסיף חומש. ר' יוחנן בשם ר' ינאי כל מעשר שני שאין בחומשו שוה פרוטה אין מוסיף חומש. אית מתניי מסייעא לדין ואית מתניי מסייעא לדין דתני ממעשרו פרט לפחות משוה פרוטה. הדא אמרה עד שיהא בקרנו שוה פרוטה. תניי חורן תני ממעשרו חמישיתיו פרט לפחות משוה פרוטה הדא אמרה עד שיהא בחומשו שוה פרוטה. אמר רבין בר ממלא מתניתא לא כהדן ולא כהדן. דתנינן חמשה פרוטות הן ולא תנינן עד שיהא בקרבנו שוה פרוטה ותנינן חמשה חומשין הן ולא תנינן עד שיהא בחומשו שוה פרוטה:

דף יח, א פרק ד הלכה ו משנה ואילו דברים שאין להם הונייה העבדים והשטרות והקרקעות וההקדשות אין בהן לא תשלומי כפל ולא תשלומי ארבעה וחמשה שומר חנם אינו נשבע ונושא שכר אינו משלם ר' שמעון אומר קדשים שהוא חייב באחריותן יש להן הונייה ושאינו חייב באחריותן אין להן הונייה רבי יהודה אומר אף ספר תורה ובהמה ומרגלית אין להן הונייה אמרו לו לא אמרו אלא את אילו:

דף יח, א פרק ד הלכה ו גמרא תני רבי יודה אומר אף ספר תורה בהמה ומרגלית אין להן אונאה. ספר תורה אין קץ לדמיו. בהמה ומרגלית צריכין לזווגם. אמרו לו והלא הכל אדם רוצה לזווג. תני ר' יהודה בן בתירה אומר סייף וסוס ותריס במלחמה אין להן הונייה:

דף יח, א פרק ד הלכה ז משנה כשם שהונייה במקח ובממכר כך הונייה בדברים לא יאמר לו בכמה חפץ זה והוא אינו רוצה ליקח אם היה בעל תשובה לא יאמר

לו זכור מעשיך הראשונים אם היה בן גרים לא יאמר לו זכור מה היו מעשי אבותיך שנאמר וגר לא תונה ולא תלחצנו כי גרים הייתם בארץ מצרים אין מערבין פירות בפירות אפילו חדשים בחדשים ואין צריך לומר חדשים בישנים באמת ביין התירו לערב קשה בדרך מפני שהוא משביחו אין מערבין שמרי יין ביין אבל נותן לו את שמריו מי שנתערב מים ביינו לא ימכרנו בחנות אלא אם כן הודיעו ולא לתגר אע"פ שהוא מודיעו שאינו אלא לרמות בו מקום שנהגו להטיל מים ביין יטילו. התגר נוטל מחמש גרנות ונותן לתוך מגורה אחת מחמשה גיתות ונותן לתוך פיטם אחד ובלבד שלא יתכוין לערב ר' יהודה אומר לא יחלק החנווני קליות ואגוזים לתינוקות מפני שהוא מרגילן לבוא אצלו וחכמים מתירין ולא יפחות את השער וחכמים אומרים זכור לטוב לא יבור את הגריסין כדברי אבא שאול וחכמים מתירין ומודין שלא יבור על פי המגורה שאינו אלא כגונב את העין ואין מפרקסין לא את האדם ולא את הבהמה ולא את הכלים :

דף יח, א פרק ד הלכה ז גמרא רבי אבדימא מלחא הוה מפתר סרדוותי א"ל יעקב בר אחא והתנינן אין מפרקסין. מילתיה אמרה שיש פירקוס באוכלין. ר' זירא הוה עסק בהדא כיתנא אתא גבי רבי אבהו אמר ליה מה אנא משפרה עיבידתיה. א"ל איזיל עביד מה דאת ידע. רבי אבהו הוה עסיק באילין לסוטיא אתא שאל לרבי יוסי בן חנינה אמר ליה מנן באילין לסוטיא. אמר ליה איזיל עביד מה דאת ידע. רבה שקר טהר.

דף יח, ב פרק ד הלכה ז גמרא תנא רבי יעקב עמסונייא מהו אין מפרקסין דלא יימא ליה צור גרמך :

מסכת בבא מציעא פרק ה

דף יח,ב פרק ה הלכה א משנה אי זהו נשך ואי זהו תרבית אי זהו נשך המלוה סלע בחמשה דינרין וסאתים חטים בשלש מפני שהוא נושך ואי זהו תרבית המרבה בפירות כיצד לקח הימינו חטים מדינר זהב הכור וכן השער עמדו חטים בשלשים דינר אמר לו תן לי חיטיי שאני מוכרן ולוקח אני בהן יין אמר לו הרי חיטיך עשויות עלי בשלשים דינר והרי לך אצלי בהן יין ויין אין לו המלוה את חברו לא ידור בחצירו חנם ולא ישכור ממנו בפחות מפני שהוא רבית:

דף יח,ב פרק ה הלכה א גמרא א"ר ינאי זהו רבית שיוצא בדיינין. בעו קומי ר' יוחנן רבית מהו שיצא בדיינין. אמר לו אם מזו אין אנו מניחין לגדולי ארץ ישראל כלום. מודי ר' יוחנן שאין שטר זוקק לחבירו. מודה רבי יוחנן שאם היה השטר קיים דמגבין ליה. אי זהו תרבית תני ישראל שהלוה בריבית לישראל אינו גובה לו את הקרן ולא את הריבית דברי ר' מאיר. וחכמים אומרים גובה את הקרן ולא את הריבית.

דף יט,א פרק ה הלכה א גמרא כתיב את כסף אל תתן לו בנשך אין לי אלא נשך בכסף וריבית באוכל. נשך באוכל וריבית בכסף מניין תלמוד לומר אל תקח מאתו נשך ותרבית. הקיש נשך לתרבית ותרבית לנשך. מה נשך כסף אף תרבית כסף. מה תרבית אוכל אף נשך אוכל. לקח ממנו חטים. א"ר בא בר כהנא השער שהוא יפה לעולם פחות מיכן ווי לזבונא יותר מיכן ווי למזבנה. אמר לו תן לי חיטיי שאני מוכרן. במה קנה. רב נחמן בר יעקב סבר מימר חייב להעמיד לחבירו. המלוה את חברו. חד בר נש אשאל לחבריה דינרין אשרוניה גו ביתיה. א"ל הב לי אגר ביתי. א"ל הב לי דינריי. אתא עובד' קומי רבי בא בר מינא. א"ל וקים ליה מה דהוה חמי מישרי. תני יש דברים שהן רבית ומותרין. כיצד לוקח אדם שטרות חברו בפחות ומלוותו של חברי בפחות ואינו חושש משום

רבית. ויש דברים שאינן רבית ואסורין משום הערמית רבית.

דף יט, ב פרק ה הלכה א גמרא כיצד קיבל הימינו שדה בעשרה כור חיטין ואמר לו תן לי סלע אחד אמר לו אין לי אלא כור אחד חיטין טול לך וחזר ולקח ממנו בעשרים וארבע אין זה רבית אבל אסור משום הערמית רבית א"ל לית את צריך והב אגר כלים או אגר הכתפין אקולי וסב דינרך. ר' לא אמר בנותן לו שכר רגלו. ור' זירא אמר נעשה כמשכיר לו דירה ביוקר:

דף יט, ב פרק ה הלכה ב משנה מרבין על השכר ואין מרבין על המכר כיצד השכיר לו את החצר ואמר לו אם מעכשיו אתה נותן לי הרי הוא לך בעשר סלעים לשנה ואם של חודש בחודש בסלע לחדש מותר. מכר לו את השדה ואמר לו אם מעכשיו אתה נותן לי הרי הוא לך באלף זוז ואם לגורן בשנים עשר מנה אסור מכר לו את השדה ונתן לו מקצת דמים ואמר לו אימתי שתרצה הבא מעות וטול את שלך אסור. הלווהו על שדהו ואמר לו אם אתה נותן לי מיכן ועד שלש שנים הרי הוא שלי הרי הוא שלו כך היה בייתוס בן זונין עושה על פי חכמים:

דף כ, א פרק ה הלכה ב גמרא תני המוכר שדה לחבירו ואמר לו על מנת שאהא בה אריס. על מנת שאהא בה שותף. על מנת שהמעשרות שלי. על מנת שכשתמכרנה לא תמכרנה אלא לי. שכל זמן שאני רוצה נותן דמיה ונוטלה מותר. היה חייב לו מעות וכתב לו שדהו במכר. כל זמן שהמוכר אוכל פירות מותר. כל זמן שהלוקח אוכל פירות אסור. ר' יודה אומר בין כך ובין כך מותר. א"ר יודה כך היה בייתוס בן זונין עושה ע"פ חכמים. אמרו לו משם ראייה מוכר אוכל פירות היה. ר' יוחנן ור' לעזר ור' הושעיה אמרי מבתי ערי חומה למד ר' יהודה. דתני שנה האמורה בתורה ערי חומה הרי הן כמין רבית ואינה רבית. תניי חורן תני הרי זו ריבית אלא שהתירה התורה. מאן דמר הרי זו

כמין ריבית ואינה רבית ר"מ. מאן דמר הרי זו ריבית אלא שהתורה התירה ר' יודה. א"ר אידי כד סלקית מגלותא אשכחית עובדא קומי ר' אמי הרי זו כמין רבית ואינה רבית. א"ר חזקיה לא אמרו אלא זו רבית שהתורה התירה. כאן התורה התירה. הא במקום אחר לא אפילו כן לא אשגח רבי אמי אמר בייתא עם דיירא דאיר:

דף כב, פרק ה הלכה ג משנה אין מושיבין חנווני למחצית שכר לא יתן לו מעות ליקח בהן פירות למחצית שכר אלא אם כן נתן לו שכרו כפועל בטל אין מושיבין תרנגולין למחצה ואין שמין עגלים וסייחים למחצה אלא אם כן נתן לו שכר עמלו ומזונות אבל מקבלין עגלים וסייחים למחצה ומגדלין אותן עד שיהו שלשין וחמור עד שתהא טוענת:

דף כב, פרק ה הלכה ג גמרא חד בר נש אשאל לחבריה דינרין א"ל סב שני דינרין אגרך ומה דינן עבדין דילי ולך. תני הנותן מעות לחבירו ליקח בהן פירות למחצית ואמר לא לקחתי אין לו עליו אלא תרעומת. ואם ידוע שלקח הרי זה מוציא ממנו על כרחו. הנותן מעות לחבירו ליקח בהן פירות למחצית ואמר לא לקחתי אין לו עליו אלא תרעומת. ואם ידוע שלקח הרי זה מוציא ממנו על כרחו. הנותן מעות לחבירו ליקח בהן פירות למחצית שכר. רצה אחד מהן ליישן חבירו מעכב על ידו. אם היה ערב שביעית אין חבירו מעכב על ידו. ששניהן על מנת כן לקחום. הנותן מעות לחבירו ליקח בהן פירות למחצית שכר אם אמר הא לך מנה שאינו יכול לעמוד בפרוטרוט הרי זה אסור. ראה פירות מוקירין הרי זה מותר. הנותן מעות לחבירו ליקח בהן פירות למחצית שכר רשאי הלוקח ליקח מאותו המין. כשמוכר לא ימכור שנים כאחת אלא מוכר זה ראשון וזה אחרון. הנותן מעות לחבירו ליקח בהן פירות למחצית שכר רשאי ליקח מכל מין שירצה. לא יקח לו בהן כסות ועצים. אמר רבי יצחק

הדא אמרה המבטל כיס חבירו אין לו עליו אלא תרעומת.

דף כא, א פרק ה הלכה ג גמרא המבטל שדה חבירו חייב לשפות לו. המבטל ספינת חבירו וחנות חבירו מהו. המוליך פירות ממקום הזול למקום היוקר אמר לחבירו תנם לי ואני נותן לך כדרך שאתה נותן למקום פלוני אם באחריות הנותן אסור והלוקח מותר. המוליך חבילה ממקום למקום אמר לו תנייה לי ואני נותן לך כדרך שאתה נותן במקום פלוני אם באחריות הנותן אסור והלוקח מותר. אבל חמרין המקבלין מבעלי בתים מעמידין להן פירות במקום היוקר כשער הזול. רבי יודה בר פזי עד מקום שדרכו לילך ולבוא בו ביום. רב הונא אמר נעשה שלוחו. ודא מתיבין הונה שליח שנאנס חייב על האונסין שנאנס פטור על האונסין. לא פעמים מתנה שומר חנם להיות כשואל.

דף כא, ב פרק ה הלכה ג גמרא והתני ר' הושעיה כשם שחייב בכולה כך חייב במקצתה. מאי כדון מייתה תמן משלם כשער היוקר ברם הכא משלם כשער הזול:

דף כא, ב פרק ה הלכה ד משנה שמין פרה וחמור וכל דבר שדרכו לעשות ולאכול למחצה מקום שנהגו לחלוק את הוולדות מיד חולקין מקום שנהגו לגדל יגדלו רשב"ג אומר שמין עגל על אמו וסייח עם אמו ומפרין על שדהו ואינו חושש משום רבית:

דף כא, ב פרק ה הלכה ד גמרא תני שם הוא אדם מחבירו בהמה במנת לעלות לו וולד אחד וגיזה אחת לשנה. תרנגולת בעשרה ביצים לחודש. השמה תרנגולת מחבירתה מיטפלת באפרוחין כל זמן שצריכין לאימן. מיטפל בבהמה דקה שלשים יום ובגסה חמשים יום. ר' יוסי אומר בדקה שלשה חדשים מפני שטיפולה מרובה יותר מיכן חלקו של בעל הבית והשוה עליו הכל כמנהג המדינה. מהו חלקו של בעל

הבית והשוה עליו. בר נש דיהב לחבריה מאה דינרין
עבדין עשרין דינרין אהן נסב פלגא ואהן פלגא של בעל
הבית איתעבדון עליו קרן. בני אינש עבדין כן. אלא
נסבין ויהבין ובסיפא פלגין. השם בהמה לחבירו כמה
חייב באחריותו בבהמה טמיאה שנים עשר
חדש. באדם עשרים וארבע חדש. מקום שנהגו לעלות
שכר כתף למעות מעלין. וולדות לבהמה מעלין הכל
כמנהג המדינה: רבן שמעון בן גמליאל אומר שמין
וכו'. אפילו במקום שמעלין שכר כתף למעות ואינו
חושש משום רבית. השם בהמה מחבירו עד כמה חייב
באחריות'. סומכוס אומר הגודרות שנים עשר
חדש. באתונות עשרים וארבע חדש. עמד עליו בתוך
הזמן שמין לו. אחר הזמן אין שמין לו. לא דומה
טיפול שנה אחת לשתי שנים. השם בהמה לחבירו אין
פחות משנים עשר חדשים. מתה בכוסיא יהב
כוליה. דלא בכוסיא יהב פלגא. כיצד שמה במנה
והשביחה ושוה מאתים מתה בכוסיא יהב ששה של
זהב. דלא בכוסיא יהב חמשים זוז. הכחישה ויפה
חמשים זוז מתה בכוסיא יהב שלשי של זהב. דלא
בכוסיא יהב חמשים זוז. הכחישה ויפה חמשים זוז
מתה בכוסיא יהב שלשי של זהב. דלא בכוסיא יהב
חמשים זוז. השם בהמה מחבירו אין פחות משנים
עשר חדש. עשה בה כל ימות החמה ואמר למוכרה
בימות הגשמים כופין אותו שיאכילה כל ימות
הגשמים. האכילה כל ימות הגשמים ואמר למוכרה
בימות החמה כופין אותו שיעשה בה כל ימות החמה.

דף כב, א פרק ה הלכה ד גמרא תני רבן שמעון בן
גמליאל אומר מפרין על שדהו ואין חושש משום
רבית. כיצד קיבל הימנו בעשרה כורין חטין אמר לו תן
לי סלע אחד ואני נותן לך שנים עשר כורין לגורן
מותר. רבי יוחנן אמר מפני שהשדה מצוי להתברך ריש
לקיש אמר נעשה כמשכיר לו שדה ביוקר. מה ביניהון
חנות וספינה. מאן דמר מפני שהשדה מצויה להתברך
מפרין על חנות וספינה מאן דמר נעשה כמשכיר לו שדה

ביוקר חנות וספינה אין מפרין. אמר רבי יעקב בר אחא בפירוש פליגי ר' יוחנן אמר מפרין על חנות וספינה ריש לקיש אמר אין מפרין. מתניתא מסייעא לריש לקיש אין מפרין על חנות וספינה ועל דבר שאינו עושה בגופו:

דף כב, א פרק ה הלכה ה משנה אין מקבלין צאן ברזל מישראל מפני שהוא ריבית אבל מקבלין צאן ברזל מן העכו"ם ולוין מהן ומלוין אותן בריבית וכן בגר תושב מלוה הוא ישראל על מעותיו של עכו"ם מדעת העכו"ם אבל לא מדעת ישראל:

דף כב, א פרק ה הלכה ה גמרא אי זהו צאן ברזל היו לפניו מאה צאן אמר לו הרי הן עשויות עליך במאה של זהב וולדן וחלבן וגיזתן שלך ואם מתו את חייב באחריותן ואת מעלה לי סלע של כל אחת ואחת משלך באחרונה אסור. רבי ירמיה בעי תמן את מר צאן ברזל לראשון וכא את מר לשני אמר ר' יוסי תמן שעיקר לראשון וולדן לראשון ברם הכא עיקרון לשני וולדן לשני. רבי ירמיה בעי תמן את מר נושא שכר חייב על האונסין אסור וכא את מר נושא שכר חייב על האונסין מותר. לא פעמים שמתנה שומר חנם להיות כשואל: ולוין מהן ומלוין אותן בריבית כו'. רבי אמר תושב האמור בעבד עברי איני יודע

דף כב, ב פרק ה הלכה ה גמרא מה טיבו גר צדק האמור בריבית איני יודע מה טיבו. מלוה ישראל מעות עכו"ם מדעת העכו"ם אבל [לא] מדעת ישראל. ישראל שלוה מעכו"ם וביקש להחזירם לו אמר לו ישראל אחר תנם לי ואני נותן כדרך שאת נותן לו אסור. ואם העמידו עם העכו"ם מותר. עכו"ם שלוה מישראל וביקש להחזירם לו אמר לו ישראל אחר תנם לי ואני מעלה לו רבית מותר ואם העמידו אצל ישראל אסור. א"ר יוסי והוא שהעמידו אצל ישראל. ישראל שלווה מעכו"ם ועכו"ם מישראל ונתגייר בין שזקפן עד שלא נתגייר בין משנתגייר גובה הקרן ולא הריבית. אבל עכו"ם שלווה מישראל ונתגייר אם עד

שלא נתגייר זקפן עליו במלוה גובה הקרן והריבית משנתגייר גובה הקרן ולא הריבית. בר קפרא אמר גובה את הקרן ואת הריבית. א"ר יעקב בר אחא טעמא דבר קפרא מכיון שאת מבריחו מן הריבית אף הוא נעשה גר שקר. לווה אדם מבניו בנותיו בריבית אלא שמחנכן בריבית. אמר רב כגון אנא לרבה בר בר חנה ורבה בר בר חנה חי. לא יהא אדם לווה בשקל ומלוה בסלע אבל עכו"ם לווה בשקל ומלוה בסלע. ישראל לווה מעכו"ם ועכו"ם מישראל וישראל נעשה לו ערב

דף כג,א פרק ה הלכה ה גמרא ואינו חושש משום רבית. ישראל שמינה עכו"ם אפוטרופא או סנטר מותר ללוות ממנו בריבית ועכו"ם שמינה ישראל אפוטרופא או סנטר אסור ללוות ממנו בריבית. מעות עכו"ם שהיו מופקדין אצל ישראל אסור ללוות בריבית. מעות ישראל שהיו מופקדין ביד עכו"ם מותר ללוות ממנו בריבית. זה הכלל כל שהוא באחריות ישראל אסור באחריות עכו"ם מותר:

דף כג,א פרק ה הלכה ו משנה אין פוסקין על הפירות עד שיצא השער היה הוא תחלה לקוצרים פוסק עמו על הגדיש ועל העבט של ענבים ועל המעטן של זיתים ועל הביצין של יוצר ועל הסיד משישקע כבשנו פוסק עמו על הזבל כל ימות השנה ר' יוסי אומר אין פוסק עמו על הזבל עד שיהא לו זבל באשפות וחכמים מתירין פוסק עמו כשער הגבוה ר' יהודה אומר אע"פ שלא פסק עמו יכול לומר תן לי כזה או תן לי מעותיי. מלוה אדם את אריסיו חיטין בחיטין לזרע אבל לא לאכול שהיה ר"ג מלוה אריסיו חיטין ביוקר והוזלו או בזול והוקירו ונוטל מהן כשעת הזול לא שהלכה כן אלא שרצה להחמיר על עצמו:

דף כג,א פרק ה הלכה ו גמרא מהו לפסוק בשער של סירקי ר' יוחנן אמר פוסקין ריש לקיש אמר אין פוסקין. רבי בון בר חייא בעא קומי רבי זירא לא

מסתברא דיודי ריש לקיש לרבי יוחנן בשער סירקי של
ציפורין שאינה פוסקת. אמר רבי בון בר כהנא

דף כג, ב פרק ה הלכה ו גמרא ותימה אנא איך רבנן
פליגי בין פוסק לפירות בין פוסק למעות בין מלוה
לפירות. א"ר ירמיה במלוה אית פליגו אבל בפונדק כל
עמא מודו שאסור. אמר ר' יוסה בפיסוק אית פלגון
אבל במלוה כל עמא מודה שמותר. דבי ר' ינאי אמרי
פוסקין על השחת רבי יוסי בן חנינה אומר אף על חלות
דבש. ר' יוחנן אומר כל העיירות הסמוכות לטיבריא
כיון שיצא שער של טיבריא פוסקין: היה הוא תחילה
לקוצרין פוסק עמו על הגדיש כו'. רב אמר מחוסר
מעשה אחד פוסק מחוסר מכה מעשים אינו פוסק. רבי
יוחנן וריש לקיש תריהון אמרין אפילו מחוסר כמה
מעשים פוסק. והא מתניתא פליגא על רב הנה הוא
תחילה לקוצרין כו' אבא בר זמינא יהב חד דינר
לקפילה ונסב מיניה בשעה זלילה דכל שתא ולא מודי
רב רבי חייה רובה הוה ליה כיתן אתו חמרייא מיזבנה
מיניה. אמר לון לית בדעתי מזבנתיה כדון אלא
בפוריא אמרו ליה זבנה לן כדין מה דאת עתיד
מיזבנתיה בפוריא. אתא שאל לרבי א"ל אסור. נפק
קבעה במתניתא ותני כן היה חייב לו מעות ובא ליטול
ממנו בגורן ואמר לו עשם עלי כשער שבשוק ואני אעלה
לך כל שנים עשר חדש

דף כד, א פרק ה הלכה ו גמרא אסור דלא כאיסרו הבא
לידו. אמר רב מודי רבי חייה חביבי די לן יהבין ליה
וקנה מן כבר שרי אגרא מן כבר וקנה בתר כן שרי קנה
מכבר אגרא בתר כן אסור. ר' לעזר יהב דינר לחד בר
נש א"ל מה דהינון עבדין מיכן ועד חנוכה דידי. מתמן
ולהלן לית לי עמך עסוק אין פחתין ואין יתרין
דידך. בעא מיתן ליה בתר חנוכה ולא קביל. ר' לעזר
חשש על קרוב לשכר ורחוק להפסד. ותני כן קירוב
שכר וריחוק הפסד זו מידת רשעים קירוב הפסד
וריחוק שכר זו מידת צדיקים קרוב לזה ולזה רחוק לזה
ולזה זו מידת כל אדם. ר' יצחק יהב דינרין לבר נש

בעא מיעבד ליה כהדא דרבי לעזר ולא קיבל
עילווי. הנא יהב מי דינרין לבר נש מיזבן ליה כיתן
יקרא כיתנא. אתא שאל לרב א"ל איזיל סב מיניה
ארבעים כורין רברבין ביקש ר' להתיר ולא הניחו
ר'. מאי קליטו שלים. בר נש דיהב לחבריה. מהו
דינרין. כגון אילין דיהבין עיבידת' לאילין דמפרשין
לריסים מתרתין קסוסטבן או משלשה קסוסטבן אין
זו רבית אלא הטרשא. רבי יוסה ורבי לעזר בן
עזריא. שניהן אמרו דבר אחד דתנינן תמן היה לו דבר
מועט מוסף עליו והולך. ור"א בן עזריה אוסר עד
שיעמיק ג' או עד שיתן על הסלע:

דף כד, א פרק ה הלכה ז משנה לא יאמר אדם לחבירו
הלוני כור חיטין ואני נותן לך מן הגורן אלא אומר לו
עד שיבא בני או עד שאמצא המפתח והלל אוסר

דף כד, ב פרק ה הלכה ז משנה וכך היה הלל אומר לא
תלוה אשה ככר לחבירתה עד שתעשינה בדמים שמא
יוקירו החיטים ונמצא באות לידי רבית:

דף כד, ב פרק ה הלכה ז גמרא תני לא יאמר אדם
לחבירו הלוני כור חטים ואני נותן לך לגורן הא עד
שתים שלש שבתות מותר והלל אוסר שמואל אמר
הלכה כהלל:

דף כד, ב פרק ה הלכה ח משנה אומר אדם לחבירו
נכש עמי ואנכש עמך עדור עמי ואעדור עמך ולא יאמר
לו עדור עמי ואנכש עמך כל ימי גריד אחד כל ימי
רביעה אחת לא יאמר לו חרוש עמי בגריד ואני עמך
ברביעה ר"ג אומר יש ריבית מוקדמת ויש רבית
מאוחרת כיצד נתן את עיניו ללוות ממנו היה משלח לו
ואמר בשביל שילויני זו היא ריבית מוקדמת לווה ממנו
והחזיר לו את מעותיו היה משלח לו ואמר בשביל
מעותיו שהיו בטילות אצלי זו היא רבית מאוחרת רבי
שמעון אומר יש רבית דברים לא יאמר לו דע אם בא
איש פלוני ממקום פלוני אילו עוברין בלא תעשה

המלוה והלוה והערב והעדים וחכמים אומרים אף הסופר עוברים על בל תתן לו ועל בל תקח ממנו ועל לא תהיה לו כנושה ועל לא תשימון עליו נשך ולפני עור לא תתן מכשול ויראת מאלהיך אני ה' :

דף כד,ב פרק ה הלכה ח גמרא א"ר יסא בוא וראה כמה סמיות עיני מלוי רבית. אדם קורא לחבירו עובד ע"א ומגלה עריות ושופך דמים ומבקש לירד עמו לחייו. והלכה שוכר העדים והלבלר ואומר להן בואו והעידו שכפר במקום. ללמדך שכל המלוה בריבית כופר בעיקר. רבי שמעון בן אלעזר אומר יותר ממה שכופרין בעיקר כופרין שעושין התורה פלסטרן ואת משה טיפש ואומרין אילו היה יודע משה שכך היינו מרויחין לא היה כותבו. רבי עקיבה אומר קשה הריבית שאף הטובה רבית. הרי שאמר ליקח לו ירק מן השוק אע"פ שנתן לו מעותיו הרי זה רבית. רבי שמעון אומר קשה הריבית שאף שאילת שלום רבית לא שאל לו שלום מימיו ועל שלוה ממנו הקדים לו שלום הרי זה רבית. וכן היה ר' שמעון בן אלעזר אומר כל מי שיש לו מעוות ואינו מלווה בריבית עליו הכתוב אומר כספו לא נתן בנשך וגו'. א"ר שמואל בר אימי המיטמוט הזה לא היינו יודעין מהו ובא שלמה ופירש הצל לקוחים למות וגו' :

מסכת בבא מציעא פרק ו

דף כה,א פרק ו הלכה א משנה השוכר את האומנין והטעו זה את זה אין להן זה על זה אלא תרעומות שכר את החמר ואת הקדר להביא לו פרייא פרין וחלילין לכלה או למת פועלין לעלות פשתנו מן המשרה וכל דבר שהוא אבד וחזרו בהן מקום שאין אדם שוכר עליהן או מטען :

דף כה,א פרק ו הלכה א גמרא הטעו זה את זה מהו. איתי אתון עבדין עמי. היך אתון עבדין מן חמש

רבן. ואשכחון עבדין מן עשר רבן למלאכה אתון עבדין עמי היך אתון עבדין מן עשרה יומין ואשכחון עבדין מן חמשה יומין. הטען בעל הביי מהו איתיי אתון עבדין עם חביריכון. היך הינון עבדין מעשר רבן ואשכחון עבדין מחמש רבן למלאכה. אתיי אתון עבדין עם חביריכון היך הינוך עבדין מחמשה יומין ואשכחון עבדון מעשרה יומין. במה דברים אמורים שלא הלכו החמרים אבל הלכו ולא מצאו תבואה. פועלין לנכש ומצאו שדהו זלחה נותן להן שכר הליכה וחזירה. ולא דומה הבא טעון לבא ריקן. עושה מלאכה ליושב ובטל. היושב בצל ליושב בחמה. ר' חייה רובה אגר חמרין למיתא ליה כיתן הלכו ומצאוה לחה. אמר לון רב פוק והב לון אגרן משלם ואמר להון לא דאנא חייב מיתן לכון אגריכן אלא אנא חיייה מתרית לכון במה דברים אמורים שלא התחילו אבל אם קבל ממנו שדה לקצור בשני סלעים קצר חצייה והניח חצייה. בגד לארוג בשני סלעים ארג חציו והניח חציו שמין לו. כיצד שמין לו מה שעשה אם היה מה שעשה יפה ששה דינרין נותן לו סלע או יגמור מלאכתו. ואם סלע נותן לו סלע. ר' דוסא אומר שמין מה שעתיד ליעשות אם היה מה שעתיד ליעשות יפה שלשה דינרין נותן לו שקל

דף כה, ב פרק ו הלכה א גמרא או יגמור מלאכתו. ואם שקל נותן לו שקל. ר' זירא בשם רב הונא רבי בינה רבי ירמיה בשם רב הלכה כרבי דוסא. במה דברים אמורים בדבר שאינו אבד אבל בדבר האבד שוכר עליו ממקום אחר ומטעו ואומר לו סלע פסקתי לך שניים אני נותן לך נוטל מזה ונותן לזה. אייר אילא ובלבד עד כדי שכרו. עד כדון ובלבד עד כדי שכר אותו היום ובלבד עד כדי שכרו לשעה. במה דברים אמורים במקום שאינו מוצא לשכור פועלים. אבל אם ראה חמרין שממשמשין ובאין או שפרק ספינתו בלמן אמר לו צא ושכור לך אחת מכל אילו אין לו עליו אלא תרעומת:

דף כה, ב פרק ו הלכה ב משנה השוכר את האומנין וחזרו בהן ידן לתחתונה אם בעל הבית חזר בו ידו לתחתונה כל המשנה ידו לתחתונה וכל החוזר בו ידו לתחתונה:

דף כה, ב פרק ו הלכה ב גמרא רב אמר כי לי בני ישראל עבדי אין ישראל קונין זה את זה:

דף כו, א פרק ו הלכה ב גמרא א"ר יוחנן עבד עברי היא מתני'. על דעתיה דרב בין פועל בין בעל הבית יכול לחזור בו על דעתיה דרבי יוחנן פועל יכול לחזור בו ולא בעל הבית:

דף כו, א פרק ו הלכה ג משנה השוכר את החמור להוליכה בהר והוליכה בבקעה ובקעה בהר והוליכה אפילו זו עשרה מילין וזו עשרה מילין ומתה חייב לשלם שכר את החמור והבריקה או שנישאת באנגריא אומר לו הרי שלך לפניך מתה או נשברה חייב להעמיד לו חמור השוכר את החמור להוליכה בהר והוליכה בבקעה אם החליקה פטור ואם הוחמה חייב בבקעה והוליכו בהר אם החליקה חייב ואם הוחמה פטור ואם מחמת המעלה חייב השוכר את הפרה לחרוש בהר וחרש בבקעה ונשבר הקנקן פטור בבקעה וחרש בהר ונשבר הקנקן חייב לדוש בקטנית ודש בתבואה פטור בתבואה ודש בקטנית חייב שהקטנית מחלקת:

דף כו, א פרק ו הלכה ג גמרא ניחא בהר והוליכה בבקעה. בבקעה והוליכה בהר. ר"ש בן יקים אמר בשמחה מחמת אויר ר' דוסתאי בן ינאי אמר שהכישה נחש. ר' יוחנן אמר ר"מ היא דאמר כל המשנה על דעת בעל הבית נקרא גזלן. שכר חמור והבריקה דבזק או שנעשי אנגריא.

דף כו, ב פרק ו הלכה ג גמרא אית תניי תני אנגריא כמיתה ואית תניי תני אומר לו הרי שלך לפניך. מאן דתני אנגריא כמיתה באותו שיכול לפשר מאן דמר

אומר לו הרי שלך לפניך באותו שאין יכול לפשר. תני ר"ש בן אלעזר אומר בדרך הליכתה אין חייב להעמיד לו חמור אחר שלא בדרך הליכתה חייב להעמיד לו חמור אחר. א"ר אבהו בשם ר' יוסי בן חנינה בקפנדריא אין חייב להעמיד לו חמור אחר. בסילקי חייב להעמיד לו חמור אחר. ר' אבהו בשם ר' יוסי בר חנינה אגרא מיכא ללוד ואינסיבת אנגריא ללוד אין חייב להעמיד לו חמור אחר. מיכא ללוד ואינסיבת אנגריא לצור חייב להעמיד לו חמור אחר. מתה או נשברה חייב להעמיד לו חמור. ר' יוחנן אמר בשאמר לו חמור סתם אבל אם אמר לו חמור זה יכיל מימר ליה לדין בעית אייתי ליה קומין. רב הונא אמר חייב ליטפל בו באותו מקום. א"ר זירא אם יש בטפילה כדי לשכור לו גיידור קטן אינו חייב להעמיד לו חמור אחר ואם לאו חייב להעמיד לו חמור אחר. אמר ר' הונא אם יש בנבילה כדי ליקח גיידור קטן אין חייב להעמיד לו חמור אחר ואם לאו חייב להעמיד לו חמור אחר:

דף כו,ב פרק ו הלכה ד משנה השוכר את החמור להביא חיטין והביא שעורין תבואה והביא תבן חייב כמה יוסיף על משואו ויהא חייב סומכוס אומר משום רבי מאיר סאה לגמל ושלשת קבין לחמור:

דף כז,א פרק ו הלכה ד גמרא תני כמה יוסיף על משאו ויהא חייב סומכוס אומר משום ר' מאיר סאה לגמל ושלשה קבין לחמור. קב לכתף ושלשה סאין לעגלה. וספינה לפי מה שהיא. שיירה שנפל עליה גייס מחשבין לפי ממון ולא לפי נפשות שלחו לפני תריי מחשבין לפי נפשות. אין משנין על המנהג של שיירה. ספינה שעמד עליה נחשול והיקל ממשואה מחשבין לפי משאוי ולפי ממון ולא לפי נפשות. אבל השוכר מחבירו קרון או ספינה מחשבין לפי משאוי ולפי נפשות ולא לפי ממון. שיירא שנפל עליה גייס ועמד אחד מהן והציל מידן הציל לאמצע ואם נתנו לו רשות הציל לעצמו. חמרין שנפלו עליהן ליסטיין ועמד אחד מהן והציל הציל לאמצע ואם התנה עמם בבית

דין הציל לעצמו. השותפין שמחלו להן מוכסין מחלו לאמצע ואם אמרו לשם פלוני מחלנו מה שמחלו מחלו לו. הגבאין והמוכסין תשובתן קשה הרי אילו מחזירין למי שמכירין. ולמי שאין מכירין יעשו מהן צורכי ציבור:

דף כז, א פרק ו הלכה ה משנה כל האומנין שומרי שכר וכולן שאמרו הבא מעות וטול את שלך שומר חנם שמור לי ואשמור לך שומר שכר שמור לי ואמר לו הנח לפני שומר חנם המלוה על המשכון שומר שכר רבי יודה אומר הלוהו מעות ש"ח הלוה פירות שומר שכר אבא שאול אומר מותר אדם לשכור משכונו של עני להיות פוסק עליו והולך מפני שהוא כמשיב אבידה:

דף כז, א פרק ו הלכה ה גמרא הדא אנטיכריסים רבית הוא. שמואל אמר בשאמר לו הנח לפניי אבל אמר לו הנח לפניך אינו לא שומר חנם ולא שומר שכר. א"ר יוחנן רוצה אדם ליתן כמה ולמכור פירותיו על ידי משכון רבי אבהו בשם ר' יוסי בן חנינה רוצה אדם ליתן כמה ולמכור פירותיו למי שיפייסנו על ידי משכון:

דף כז, א פרק ו הלכה ו משנה המעביר חבית ממוקם למקום נשברה בין שומר חנם בין שומר שכר ישבע אמר רבי אליעזר תמיה אני אם יכולין זה וזה להישבע:

דף כז, א פרק ו הלכה ו גמרא תני ר' נחמיה קדר מסר קדרוי לבר נש תברין ארים גולתיה אתא גבי רבי יוסי בר חנינה אמר ליה

דף כז, ב פרק ו הלכה ו גמרא איזיל אמור ליה למען תלך בדרך טובים. אזל וא"ל ויהב גולתיה א"ל יהב לך אגרך א"ל לא א"ל זיל ואמור ליה וארחות צדיקים תשמור אזל וא"ל ויהב ליה אגריה:

מסכת בבא מציעא פרק ז

דף כז, ב פרק ז הלכה א משנה השוכר את הפועלין ואמר להן להשכים ולהעריב מקום שנהגו שלא להשכים ולהעריב אינו יכול לכופן מקום שנהגו לזון יזון לספק מתיקה יספק הכל כמנהג המדינה מעשה בר' יוחנן בן מתיה שאמר לבנו צא ושכור לנו פועלין ופסק עמהן מזונות וכשבא אצל אביו אמר לו אפיי את עושה לן כסעודת שלמה בשעתו לא יצאת ידי חובתך עמהן שהן בני אברהם יצחק ויעקב אלא עד שלא יתחילו במלאכה צא ואמור להן על מנת שאין לכם אלא פת וקטנית בלבד רשב"ג אומר לא היה צריך הכל כמנהג המדינה :

דף כז, ב פרק ז הלכה א גמרא אמר רב הושעיה זאת אומרת המנהג מבטל את ההלכה א"ר אימי כל המוציא מחבירו עליו להביא ראייה חוץ מזו בני טיבריא לא משכימין ולא מעריבין בני בית מעון משכימין ומעריבין בני טיבריא שעלו לשכר בית מעון נשכרין בבית מעון בני בית מעון שירדו לשכר בטיבריא נשכרין בטיבריא אבל שעולה מטיבריא לשכר פועלין מבית מעון יכילו מימר לון כן סלקת במחשבתכון דלא הוינא משכח מיגר פועלין מטיבריא אלא בגין דשמעיי עליכון דאתון משכימין ומעריבין בגין כן סלקית הכא מקום שאין מנהג יהודה בן בוני רבי אמי רב יהודה תניי בית דין הוא שתהא השכמה של פועלין והערבה של בעל הבית ומאי טעמא תשת חשך ויהי לילה הכפירים שואגים לטרף תתן להם ילקוטון תזרח השמש יאספון יצא אדם לפעלו ערבית בין השכמה בין הערבה משל בעל הבית עד איכן עד כדי למלאות לו חבית מים ולצלות לו דגה ולהדליק לו נר

דף כח, א פרק ז הלכה א גמרא על דעתיה דרבי יוחנן בן מתיה אדם שהלך לקדש אשה ממקום אחר צריך להתנות עמה ולומר לה על מנת דתעבדי כן וכן ותאכלי כן וכן :

דף כח, א פרק ז הלכה ב משנה אילו אוכלין מן התורה העושה במחובר לקרקע בשעת גמר מלאכה ובתלוש מן הקרקע עד שלא נגמרה מלאכתן ובדבר שגידוליו מן הארץ ואילו שאינן אוכלין העושה במחובר לקרקע בשעה שאינה גמר מלאכה ובתלוש מן הקרקע מאחר שנגמרה מלאכתן ובדבר שאין גידוליו מן הארץ היה עושה בידו אבל לא ברגליו ברגליו אבל לא בידיו אפילו על כתיפו הרי זה יאכל רבי יוסי בי ר' יהודה אומר שיעשה בידיו וברגליו :

דף כח, א פרק ז הלכה ב גמרא א"ר לא כי תבוא בכרם רעך וגו' וכי עלה על דעת שיאכל עצים ואבנים מה ת"ל ענבים שלא יקלף בתאנים וימצמץ בענבים : היה עושה בידיו אבל לא ברגליו. א"ר לא כתיב כי תבא בקמת רעך וגו'. תני בידיו או ברגליו מקמץ אפילו על כתיפו טוען ר' יוסי בי ר' יודה אומר שיעשה בידיו ורגליו וגופו יצא עושה בידיו אבל לא ברגליו ברגליו אבל לא בגופו רבי יוסי בי רבי יודן אומר דייש מה דייש מיוחד דבר שגידולי קרקע יצא החולב המגבן המחבץ שאין גידולי קרקע מה דייש מיוחד דבר שלא נגמרה מלאכתו יצא היין משיקפה משירד לעוקה. הבודל בתמרים והמפרד בגרוגרות דבר שנגמרה מלאכתו מה דייש שלא בא לזיקת המעשרות יצא הלש והמקטף והאופה שבא לזיקת מעשרות :

דף כח, א פרק ז הלכה ג משנה היה עושה בתאנים לא יאכל בענבים בענבים לא יאכל בתאנים אבל מונע הוא את עצמו עד שהוא מגיע למקום היפות ואוכל

דף כח, ב פרק ז הלכה ג משנה וכולן לא אמרו אלא בשעת גמר מלאכה אבל מפני השב אבידה לבעלים אמרו הפועלין אוכלין בהליכתן מאומן לאומן ובחזירתן מן הגת וחמור כשתהא פורקת :

דף כח, ב פרק ז הלכה ג גמרא א"ר לא כתיב כי תבא בכרם רעך ואכלת ענבים כנפשך שבעך וכי מה יש בכרם

לוכל אלא ענבים ללמדך היה עושה בענבים לא יאכל
בתאנים :

דף כח, ב פרק ז הלכה ד משנה אוכל פועל קישות אפיי
בדינר וכותבת אפילו בדינר ר' לעזר חסמא אומר לא
יאכל פועל יותר על שכר וחכמים מתירין אבל מלמדין
את האדם שלא יהא רעבתן ויהא סותם הפתח בפניו
קוצץ אדם על ידי עצמו ועל ידי בנו ובתו הגדולים ועל
ידי עבדו ושפחתו הגדולים ועל ידי אשתו מפני שיש בהן
דעת אבל אינו קוצץ לא על ידי בנו ובתו הקטנים ולא
על ידי עבדו ושפחתו הקטנים מפני שאין בהן דעת :

דף כח, ב פרק ז הלכה ד גמרא ר' לעזר בן אנטיגנס
אומר בשם רבי לעזר בי רבי ינאי. זאת אומרת אוכל
פועל יותר על שכרו. ואית דמרין רבי יוחנן בשם רבי
ינאי. זאת אומרת שיאכל פועל אשכול ראשון ואשכול
אחרון :

דף כח, ב פרק ז הלכה ה משנה השוכר את הפועל
לעשות עמו בנטע רבעי שלו הרי אילו לא יאכלו אם לא
הודיען פודה ומאכילן נתפרסו עיגוליו נתפתחו חביותיו
הרי אילו לא יאכלו ואם לא הודיען מעשר ומאכילן :

דף כח, ב פרק ז הלכה ה גמרא כל שיוצא בו בא לזיקת
המעשרות ואיסור אחר גרם לו שכרו סתם פודה
ומאכיל מעשר ומאכיל קצץ עמו הרי זה אוכל. וכל
שאין כיוצא בו בא לזיקת המעשרות ואיסור אחר גרם
לו שכרו סתם אינו אוכל. קצץ עמו הרי זה אוכל :

דף כט, א פרק ז הלכה ו משנה שומרי פירו' אוכלין
מהילכו' מדינה אבל לא מן התורה ארבעה שומרין הן
שומר חנם והשואל נושא שכר והשוכר שומר חנם נשבע
על הכל והשואל משלם את הכל ונושא שכר והשוכר
נשבעין על השבורה ועל השבויה והמתה ומשלמין את
האבידה ואת הגניבה :

דף כט, א פרק ז הלכה ו גמרא רב הונא אמר בשומרי פירות היא מתניי אבל בשומרי גנות ופרדסין אוכלין מן התורה. שמואל אמר בשומרי גנות ופרדסין היא מתניתא אבל בשומרי פירו' אין אוכלין לא מהתורה ולא מהילכות מדינה. תני רב חייה ומסייע על רב הונא וטמא הכהן עד הערב לרבות את השומרין שיהו מטמין בגדיו:

דף כט, א פרק ז הלכה ז משנה ז אב אחד אינו אונס ושני זאבין אונס רבי יהודה אומר בשעת משלחת זאבים אף זאב אחד אונס שני כלבים אינן אונס ידוע הבבלי משום רבי מאיר מרוח אחת אינו אונס משתי רוחות אונס הליסטין הרי הן אונס והארי והדוב והנמר והברדליס והנחש הרי אילו אנסין אימתי בזמן שבאו מאיליהן אבל אם הוליכן למקום גדודי חיה וליסטין אין אילו אנסין מתה כדרכה הרי זה אונס סגפה ומתה אין זה אונס עלת לראשי צוקין ונפלה הרי זה אונס העלה לראשי צוקין ונפלה אינו אונס מתנה שומר חנם להיות פטור משבועה והשואל להיות פטור מלשלם ונושא שכר והשוכר להיות פטור משבועה ומלשלם וכל המתנה על מה שכתוב בתורה תנינו בטל וכל תנאי שהוא מעשה מתחלתו תנינו בטל וכל שאיפשר לו לקיימו בסופו והתנה עליו מתחילתו תנינו קיים:

דף כט, א פרק ז הלכה ז גמרא תני כל המתנה על מה שכתוב בתורה תנאי ממון תנאו קיים. תנאי שאינו של ממון תנאו בטל. כיצד אמר לאשה הרי את מקודשת לי על מנת שאין ליך עלי שאר כסות ועונה הרי זו מקודשת.

דף כט, ב פרק ז הלכה ז גמרא שאם מתי לא תהא זקוקה לייבום הרי זו מקודשת ותנאו בטל. זה הכלל שהיה ר' יודה בן תימא אומר כל דבר שאיפשר להתקיים והתנה עמה לא נתכוון אלא להפליגה בין שאמר בכתב בין שאמר בפה כל המתקיים בפה מתקיים בכתב. וכפר עותני בגליל ואנטיפטרס ביהודה

את שבנתיים מטילין אותו לחומר:

מסכת בבא מציעא פרק ח

דף כט, ב פרק ח הלכה א משנה השואל את הפרה ושאל בעליה עמה שאל את הפרה ושאל בעליה עמה שאל את הבעלים או שכרן ואח"כ שאל את הפרה ומתה פטור שנאמר אם בעליו עמו לא ישלם אבל שאל את הפרה ואח"כ שאל את הבעליו או שכרן ומתה חייב שנאמר בעליו אין עמו שלם ישלם:

דף כט, ב פרק ח הלכה א גמרא א"ר אילא ממשמע שנאמר שלם ישלם אין אנו יודעין אם בעליו עמו לא ישלם מה ת"ל בעליו אין עמו שלם ישלם. אלא מכיון ששאלה פרה ולא שאל בעלה עמהן אע"פ שהבעליון חורשין על גבה ומתה חייב. אבל שאל את הפרה ואחר כך שאל בעלה או שכרן ומתה חייב. א"ר לא ממשמע שנאמר אם בעליו עמו לא ישלם איני יודע שאם אין בעליו עמו שלם ישלם מה ת"ל בעליו עמו לא ישלם. אלא מכיון ששאל הפרה ושכר בעלה עמה אף ע"פ שהבעלים חורשין במקום אחר ומתה פטור:

דף ל, א פרק ח הלכה ב משנה השואל את הפרה ושאלה חצי יום ושכרה חצי יום שאלה היום ושכרה למחר שאל אחת ושכר אחת המשאיל אומר שאולה מתה ביום שהיתה שאולה מתה בשעה שהיתה שאולה מתה והלה אומר איני יודע חייב השוכר אומר שכורה מתה ביום שהיתה שכורה מתה בשעה שהיתה שכורה מתה והלה אומר איני יודע פטור זה אומר שאולה וזה אומר שכורה ישבע השוכר שהשכורה מתה זה אומר איני יודע וזה אומר איני יודע יחלוקו:

דף ל, א פרק ח הלכה ב גמרא לילה שבנתיים מהו. אית מרין דרך הפרות ללון על בעליהון וזו על ידי ששוכרה אצלו לא לנה כשאולה היא אצלה והוא

חייב. ואית מרין אין דרך הפרות ללון על בעליהן וזו כשכורה אצלו פטור :

דף ל,א פרק ח הלכה ג משנה השואל את הפרה ושילחה לו ביד בנו וביד עבדו וביד שלוחו או ביד בנו וביד עבדו או ביד שלוחו של שואל ומתה פטור אמר לו השואל שלחה לי ביד בני וביד עבדי וביד שלוחי או ביד בנך או ביד עבדך או ביד שלוחך או שאמר לו המשאיל הריני משלחה לך ביד בני ביד עבדי ביד שלוחי או ביד בנך או ביד עבדך או ביד שלוחך ואמר לו השואל שלח ושילחה ומתה חייב וכן בשעה שמחזירה :

דף ל,א פרק ח הלכה ג גמרא תני השאיליני פרתך עשרה ימים והשאל לי בהן חמשה ימים ראשונים. מתה בתוך האחרונים

דף ל,ב פרק ח הלכה ג גמרא משעבוד הראשונים מתה. השאיליני פרתך לאחד עשר ימים א"ל סבה מן כבר מתה משיעבוד האחרונים מתה. השאיליני פרתך ואני נשאל לך. השאיליני פרתך ובוא ועשה עמי השאיליני קרדומך ובוא ונכש עמי השאיליני תמחוייך ובוא ואכול עמי. שאלה מן הכייר או מן הסנטר או מן האינקומנוס ומתה כמי שהבעלים עמו :

דף ל,ב פרק ח הלכה ד משנה המחליף פרה בחמור וילדה וכן המוכר שפחתו וילדה זה אומר עד שלא מכרתי וזה אומר משלקחתי יחלוקו היו לו שני עבדים אחד גדול ואחד קטן וכן שתי שדות אחת גדולה ואחת קטנה הלוקח אומר הגדול לקחתי והמוכר אומר איני יודע זכה בגדול המוכר אומר הקטן מכרתי והלה אומר איני יודע אין לו אלא קטן זה אומר גדול וזה אומר קטן ישבע המוכר שהקטן מכר. זה אומר איני יודע וזה אומר איני יודע יחלוקו :

דף ל,ב פרק ח הלכה ד גמרא א"ר יוחנן זו להוציא מידי סומכוס שאומר כל הספיקות יחלוקו.

דף לא, א פרק ח הלכה ד גמרא א"ר לא תיפתר בשזה אומר בריא לי וזה אומר בריא לי. ר' יוסי בעי אם בשזה אומר בריא לי וזה אומר בריא לי על דא אמר ר' יוחנן להוציא מדברי סומכוס:

דף לא, א פרק ח הלכה ה משנה המוכר זיתיו לעצים ועשו פחות מרביעית לסאה הרי הן לבעל הזיתים עשו רביעית לסאה זה אומר זיתיו גידילו וזה אומר ארצי גידלה יחלוקו שטף הנהר את זיתיו ונתנן לתוך שדה חבירו זה אומר זיתי גידילו וזה אומר ארצי גידלה יחלוקו:

דף לא, א פרק ח הלכה ה גמרא ר' יוחנן בעי הרטיבו מה הן. רב הונא אמר בששטפן בגושיהן ר' יוסי בן חנינא אומר שני ערלה ביניהן:

דף לא, א פרק ח הלכה ו משנה המשכיר בית לחבירו בימות הגשמים אינו יכול להוציאו מן החג עד הפסח ובימות החמה שלשים יום ובכרכין אחד ימות החמה ואחד ימות הגשמים שנים עשר חדש ובחנויות אחד כרכין ואחד עיירות שנים עשר חדש רשב"ג אומר חנות של נחתומין ושל צבעין שלש שנים:

דף לא, א פרק ח הלכה ו גמרא תני כל אילו שאמרו שלשים יום וי"ב חדש לא שידור בתוכן שלשים יום וי"ב חדש אלא שיודיעו קודם שלשים יום וקודם י"ב חדש. בית הבד כל שעת בית הבד בית הגת כל שעת הגת. בית היוצרה אין פחות משנים עשר חודש. א"ר יוסי במה דברים אמורים באילין שהן עושין בעפר שחור אבל באילו שעושין בעפר לבן כונס גורנו ומסתלק:

דף לא, ב פרק ח הלכה ז משנה המשכיר בית לחבירו המשכיר חייב בדלת ובנגר ובמנעול ובכל דבר שהוא מעשה אומן אבל דבר שאינו מעשה אומן השוכר עושהו

הזבל של בעל הבית אין לשוכר אלא היוצא מן התנור
ומן הכיריים בלבד:

דף לא, ב פרק ח הלכה ז גמרא הורי ר' יצחק בר הקולה
מזוזה מעשה ידי אומן:

דף לא, ב פרק ח הלכה ח משנה המשכיר בית לחבירו
לשנה ונתעברה השנה נתעברה לשוכר השכיר לו
לחדשים נתעברה השנה נתעברה למשכיר מעשה
בציפורין באחד ששכר מרחץ מחבירו בשנים עשר זהב
לשנה מדינר זהב לחדש ובא מעשה לפני רשב"ג ולפני
רבי יוסי ואמרו יחלקו את חדש העיבור:

דף לא, ב פרק ח הלכה ח גמרא והיכי. אם בשבא עליו
בסוף החדש גביי ליה כולה ואם בשבא עליו בראש חדש
א"ל פוק לך. שמואל אמר כיני מתניתא בשבא עליו
באמצע החדש. רב אמר דינא דגר. א"ר לא לית פשטא
על דא שיטת בן ננס. דו אמר ביטל לשון אחרון את
הראשון:

דף לא, ב פרק ח הלכה ט משנה המשכיר בית לחבירו
ונפל חייב להעמיד לו בית היה קטן לא יעשנו גדול גדול
לא יעשנו קטן אחד לא יעשנו שנים שנים לא יעשנו אחד
לא יפחות מן החלונות ולא יוסיף עליהן אלא מדעת
שניהן:

דף לא, ב פרק ח הלכה ט גמרא ריש לקיש אמר
במעמידו על גביו. ר' יוחנן אמר באומר לו בית כזה אני
משכיר לך. אלא המשכיר בית לחבירו וביקש
למוכרו. א"ר אמי לא על דעת שזה ימות ברעב. רבי
זירא ור' הילא תריהון מרין מכל מקום קני לו. אלא
דו א"ל שיבקיה דשרי עד ימלא אנקלווסים
דידיה. אתא עובדא קומי רבי ניסי ולא קביל. מה פליג

דף לב, א פרק ח הלכה ט גמרא אמרי ברתיה הוות
ממשכנה גבי חד רומי בגין כן הורי כרבי אימי:

מסכת בבא מציעא פרק ט

דף לב, א פרק ט הלכה א משנה המקבל שדה חבירו מקום שנהגו לקצור יקצור לעדור יעדור לחרוש אחריו יחרוש הכל כמנהג המדינה כשם שחולקין בתבואה כך חולקין בתבן ובקש כשם שחולקין ביין כך חולקין בזמורות ובקנים ושניהן מספקין את הקנים :

דף לב, א פרק ט הלכה א גמרא מקום שנהגו לקצור ותלש. אמר ליה את בעיתה לתלוש וקצר. אמרין ליה פוק דריתה. תני המקבל שדה מחבירו הרי זה קוצר ומעמר ודש וזורה ובורר. החופר והכייל והסנטר שומרי העיר והאיקונומוס נוטלין שכרן מן האמצע. הבייר והבלן והספר בזמן שבאין מכח האריס נוטלין מכח האריס מכח בעל הבית נוטלין מכח בעל הבית. אין משנין על מנהג מדינה :

דף לב, א פרק ט הלכה ב משנה המקבל שדה מחבירו והיא בית שלחין או בית האילן יבש המעיין ונקצץ האילן אינו מנכה לו מחכירו אם אמר לו השכר לי בית שלחין זו או שדה בית האילן זו יבש המעיין ונקצץ האילן מנכה לו מחכירו :

דף לב, א פרק ט הלכה ב גמרא א"ר יצחק בשיבש כל המעיין ברם אין הוה עמוק תרתין קומין ואת עביד שלשה קומין עמוק. יכלין מימר ליה לעי ביה והוא סגי : נקצץ האילן. א"ר יצחק בשנקצץ כל האילן אבל אם נשתייר בו ממטע עשרה לבית סאה. יכיל מימר ליה בקדמיתא הוו דחשין ולא הוו עבדין סגין. ברם כדון הינון דלילין ועבדין סגין :

דף לב, ב פרק ט הלכה ג משנה המקבל שדה מחבירו אם משזכה בה הבירה שמין אותה כמה היא ראויה לעשות ונותנין לו שהוא כותב לו אם אוביר ולא אעביד אישלים במיטבא :

דף לב,ב פרק ט הלכה ג גמרא א"ר יצחק הדא אמרה המבטל כיס חבירו אין לו עליו אלא תרעומת המבטל שדה חבירו חייב לשפות לו. המבטל ספינתו וחנותו מהו:

דף לב,ב פרק ט הלכה ד משנה המקבל שדה מחבירו ולא רצה לנכש אמר לו מה איכפת לך הואיל ואני נותן לך חכורך אין שומעין לו שהוא אומר למחר את יוצא ממנה והיא מעלה לפניי עשבים המקבל שדה מחבירו ולא עשת אם יש בה כדי להעמיד כרי חייב להיטפל בה א"ר יהודה מה קיצבה כרי אלא אם יש בה כדי ניפלה:

דף לב,ב פרק ט הלכה ד גמרא כמה כדי להעמיד בה כרי ר' יעקב בר אידי בשם רבי יהושע בן לוי ובלבד כדי שיעמיד הרחת. ר' אבהו בשם ר' יוסי בן חנינה והוא שיהא בית מכנס שלה מלמעלה. ר' יהושע בן לוי אמר חוץ מיציאותיו של זה ר' יוסי בן חנינה אומר חוץ מיציאותיו של זה ושל זה. א"ר אבהו כדי ניפלה כדי הזרע הנופל בה:

דף לב,ב פרק ט הלכה ה משנה המקבל שדה מחבירו ואכלה חגב או נשדפה אם מכת מדינה היא מנכה לו מחכירו ואם אינו מכת מדינה אינו מנכה לו מחכירו ר' יהודה אומר אם קיבלה ממנו במעות בין כך ובין כך אינו מנכה מחכירו:

דף לב,ב פרק ט הלכה ה גמרא רב הונא אמר בשנשדפה כל אותה הרוח שמעון בר ווא בשם ר' יוחנן והוא שזורעה. דו יכיל מימר ליה אילו הוות זרעתה הוות עבדה סגין.

דף לג,א פרק ט הלכה ה גמרא הגע עצמך שהיו שדות אחרו'. ולא יכיל מימר ליה קודשא בריך הוא מגלגל עם רשיעיא. היו שם שדות אחרות ולקו. יכול מימר ליה עד כא הוינא חייב בה מיכא ולהלן לינה חייב בה:

דף לג,א פרק ט הלכה ו משנה המקבל שדה מחבירו בעשרת כור חטים לקת נותן לו מתוכה היו חיטיה יפות לא יאמר לו הרי אני לוקח מן השוק אלא נותן לו מתוכה:

דף לג,א פרק ט הלכה ו גמרא תני המקבל שדה מישראל מעשר ונותן לו דברי רבי מאיר וחכמים אומרים בין מאותו המין בין מאותו השדה תורם ונותן לו אבל משדה אחרת או ממין אחר מעשר ונותן לו. ר' מאיר אומר אף מאותה שדה מאותו המין תורם ונותן לו אבל משדה אחר או ממין אחר אין מעשר ונותן לו:

דף לג,א פרק ט הלכה ז משנה המקבל שדה מחבירו לזרעה שעורין לא יזרענה חיטין חטין יזרענה שעורין רשב"ג אוסר קטנית לא יזרענה תבואה תבואה יזרענה קטנית רשב"ג אוסר:

דף לג,א פרק ט הלכה ז גמרא ניחא שעורין לא יזרענה חיטין חיטין לא יזרענה שעורין. ואתייה כר' לא או כדברי הכל.

דף לג,ב פרק ט הלכה ז גמרא במקום שאין שעורין כפליים בחיטין אבל במקום שמעלין שעורין כפליים בחיטין זרעה שעורים:

דף לג,ב פרק ט הלכה ח משנה המקבל שדה מחבירו לשנים מועטת לא יזרענה פשתן ואין לו קורת שקמה קיבלה ממנו לשבע שנים שנה ראשונה זרעה פשתן >המקבל שדה מחבירו לשנים מועטות לא יזרענה פשתן< ויש לו קורת שקמה:

דף לד,א פרק ט הלכה ח גמרא ניחא חטין לא יזרענה פשתן. פשתן לא יזרענה חיטין פשתן לוקה הארץ שלשה שנים ותימר כן. פי' ר' מנחם אחי רבי גוריון קומי ר' לא מוטב לזרעה פשתן אחר פשתן ולא שעורין אחר שעורין:

דף לד, א פרק ט הלכה ט משנה המקבל שדה מחבירו שבע שנים בשבע מאות דינר אין השביעית מן המיניין שבוע אחד בשבע מאות דינר השביעית מן המיניין :

דף לד, א פרק ט הלכה ט גמרא תני המקבל שדה מחבירו זורעה שנה אחת ולא צימיחה כופין אותו לזורעה שנייה. שנייה ולא צימיחה אין כופין אותו לזורעה שלישית. אמר ר"ל הדא דתימר בשדה שאינה בדוקה אבל בשדה שהיא בדוקה כופין אותו וזורעה שלישית :

דף לד, א פרק ט הלכה י משנה שכיר יום גובה כל הלילה ושכיר לילה גובה כל היום ושכיר שעות גובה כל היום וכל הלילה. שכיר שבת שכיר חדש שכיר שנה שכיר שבוע יצא ביום גובה כל הלילה יצא בלילה גובה כל הלילה וכל היום :

דף לד, א פרק ט הלכה י גמרא שמואל אמר למחר עובר עליו משום ביומו תתן שכרו. ר' דוסא אומר

דף לד, ב פרק ט הלכה י גמרא יום אחד הוא דתמר עובר עליו כל שימות הללו. אין בגלל מקיימא קראי תיפתר בשכיר שעות יום ולילה שיכול לגבות כל היום וכל הלילה. ותני כן שכיר שעות ביום גובה כל היום בלילה גובה כל הלילה שכיר שעות ביום ובלילה גובה כל הלילה וכל היום :

דף לד, ב פרק ט הלכה יא משנה אחד שכר האדם ואחד שכר הבהמה ואחד שכר הכלים יש בו משום ביומו תתן שכרו ויש בו משום לא תלין פעולת שכיר אתך עד בוקר אימתי בזמן שתבעו לא תבעו אינו עובר עליו המחיה או הצל החנווני או אצל שולחני אינו עובר עליו השכיר נשבע בזמנו ונוטל עיבר זמנו אינו נשבע ונוטל ואם יש עדים שתבעו הרי זה נשבע ונוטל. גר תושב יש בו משום ביומו תתן שכרו ואין בו משום לא תלין פעולת שכיר אתך עד בוקר :

דף לד, ב פרק ט הלכה יא גמרא כתיב לא תעשוק עני ואביון מאחיך אילו ישראל. מגרד זה גר צדק. בארצך לרבות הבהמה והעבדים. בשעריך לרבות המטלטלין. תני יכול המחיה אצל חנווני או אצל שולחני יהא עובר עליו אינו עובר עליו אבל עוברין הן עליו אימתי בזמן שתבעו לא תבעו אינו עובר עליו. השכיר בזמנו נשבע ונוטל ריש לקיש אמר בשאמר לו נתתי אבל אם א"ל אתן למחר אם אמר לו נתתי אינו נאמן: ר' יוסי בן חנינה אומר ואפילו למחר אם אמר לו נתתי נאמן. כתיב לא תעשוק את רעך פרט לגר תושב:

דף לד, ב פרק ט הלכה יב משנה המלוה את חבירו לא ימשכנו אלא בבית דין לא יכנס לביתו ויטול את משכנו שנאמר בחוץ תעמוד וגוי היו לו שני כלים נוטל אחד ומחזיר אחד מחזיר את הכר בלילה ואת המחרישה ביום ואם מת אינו מחזיר ליורשיו רבן שמעון בן גמליאל אומר אף לעצמו אינו מחזיר אלא עד שלשים יום ומשלשים יום ולהלן מוכרן בבית דין:

דף לה, א פרק ט הלכה יב גמרא כתיב בנזקין שיהא גובה בעידית שנאי מיטב שדהו וגוי וכתיב במלוה שיהא גובה בבינונית שנאמר והאיש אשר אתה נושבה בו וגומר למדו קרקעות מן המשכונות. ודכוותה ילמדו משכונות מקרקעות. פירשו רבי סימאי דבר תורה שיהא שליח בית דין נכנס וגובה בבינונית שאם יכנס המלוה הרי הוא מוציא היפה ואם יכנס הלווה מוציא הרע אלא שליח בית דין נכנס וגובה בבינונית. תני רבי ישמעאל דבר תורה שיהא הלווה נכנס שנאמר והאיש אשר אתה נושבה בו וגוי. א"ר לא תניי תמן חבול בבית דין שלא בבית דין מניין ת"ל אם חבול תחבול מישכנו שלא ברשות עובר על כל שם ושם שיש לו. א"ר לא הוא גרם לעצמו על כל שם ושם שיש לו. מישכנו וחזר ונתן לו מידת הדין בידו שיהא גובה מנכסין משועבדין ואם מחזיר לו לאי זה דבר שמישכנו הוא ממשכנו. פירש ר' שמא תבוא שמטה וישמיט או שמא ימות הלה ונמצאו

המטלטלין ביד היורשין. תני חובל כסות יום בלילה וכסות לילה ביום מחזיר כסות יום ביום וכסות לילה בלילה. כר וסדין שדרכן לכסות בלילה חובלן ביום ומחזירן בלילה קורדום ומחרישה שדרכן לעשות בהן מלאכה ביום חובלן בלילה ומחזירן ביום. א"ר לא זימנין דתיפתר ההן קרא לא תבא עליו השמש לא תדנח עלוי שמשא וזימנין דתיפתר להלא תטמעי עלוי שמשא. דכתיב השב תשיב לו את העבוד כבוא השמש עם מעלי שמשא. עד בוא השמש תשיבנו לו עד מטמעי שמשא :

דף לה, א פרק ט הלכה יג משנה אלמנה בין שהיא ענייה בין שהיא עשירה אין ממשכנין אותה שנאמר לא תחבול בגד אלמנה החובל את הריחים עובר בלא תעשה וחייב משום שני כלים שנאמר לא יחבל ריחים ורכב ולא ריחים ורכב בלבד אמרו אלא כל דבר שעושין בו אוכל נפש שנאמר כי נפש הוא חובל :

דף לה, ב פרק ט הלכה יג גמרא תני אלמנה בין ענייה בין עשירה אין ממשכנין אותה שנאמר לא תחבל בגד אלמנה אחד ענייה ואחד עשירה דברי ר"מ רבי יהודה אומר ענייה אין ממשכנין אותה כל עיקר עשירה ממשכנין אותה ואינו מחזיר שמתוך שבא אצלה משיאה שם רע. החובל זוג של ספרין עובר על זה בפני עצמו ועל זה בפני עצמו חבל אחד מהן אינו עובר על אחד מהן. הממשכן צמד פרות עובר על זה בפני עצמו ועל זה בפני עצמו מישכן אחד מהם אינו עובר אלא על אחד מהן בלבד :

מסכת בבא מציעא פרק י

דף לה, ב פרק י הלכה א משנה הבית והעלייה של שנים שנפלו שניהן חולקין בעצים ובאבנים ובעפר רואין אלו אבנים ראויות להשתבר היה אחד מהן מכיר מקצת אבניו נוטלן ועולות לו מן החשבון :

דף לה, ב פרק י הלכה א גמרא תני נכמר כתנור העליונות ראויות לישראל נפל לחוץ התחתונות ראויות לישראל. היה האחד מכיר מקצת אבניו נוטלן ועולות לו מן החשבון. א"ר הושעיה זאת אומרת ששולטת היד מצד אחד. תמן תנינן מאה טבל ק' חולין נוטל ק' ואחת ק' טבל וק' מעשר נוטל מאה ואחת. א"ר יוסי אם אומר את נוטל מאה אני אומר כל חולין עלו בידו ונמצאו אילו בטיבלן. אלא נוטל מאה ואחת כדי להפריש תרומה ותרומת מעשר מן הטבל. אילין תקועיין רבי זעירא אמר ארעיה זקיק את מטעינני רבי לא אמר עילאי. בנאי אמרין תרויהון אילין יסודיין. ודא מסייעה למאן דאמר בנאי. היתה חורבתו סמוכה לכותל חצר חבירו לא יאמר לו הריני מייסד עמך כותל חצירי ועולה אלא מייסד עמו מלמטה ועולה היתה על גבי שיחין או על גבי מערות אינו נזקק לו כלום. א"ר יוסי בי רבי בון תיפתר כגון אילין דהייא דבישן דלא יכיל ארעייא באני עד דבני עיליין :

דף לו, א פרק י הלכה ב משנה הבית והעלייה של שנים נפחתה העלייה ואין בעל הבית רוצה לתקן הרי בעל העלייה יורד ודר למטה עד שיתקן לו את העליונה רבי יוסי אומר התחתון נותן את התקרה והעליון את המעזיבה :

דף לו, א פרק י הלכה ב גמרא תני נפחת מקום התנור יורד למטה מקום הכירה יורד למטה. אלא דו א"ל עביד לך סולם דלא תיהוי עליל ונפיק גו ביתי. ר' יוסי אומר תחתון נותן את התקרה ועליון נותן את המעזיבה רבי יוסטא בשם ר"ל התחתון נותן תקרה ולווחים ועליון נותן המעזיבה. באיזה מעזיבה ר' יעקב בר אחא בשם ר' לעזר מעזיבה עבה ר' אבהו בשם ר' לעזר מעזיבה בינונית. לא אמרו אלא להדיח את הכוסות ברם אין הוה בעי משזגא מאנין אוף ר' אבהו בשם ר' לעזר מודי במעזיבה עבה. הורי ר' חנינה לאילין ציפוראי שיהו שניהן נותנין את התקרה ואת

הלווחין. דאינון זקוקין מיסק חמריהון תמן ומיסק פיריהון תמן :

דף לו, א פרק י הלכה ג משנה הבית והעליה של שנים שנפלו אמר בעל העלייה לבעל הבית לבנות והוא אינו רוצה הרי בעל העלייה בונה את הבית ויושב בתוכו עד שיתן לו יציאותיו ר' יהודה אומר אף זה דר לתוך של חבירו צריך להעלות לו שכר אלא בעל הבית בונה את הבית ואת העלייה ומקרה את העליה ויושב בבית עד שיתן לו יציאותיו :

דף לו, א פרק י הלכה ג גמרא אלא בעל הבית מבקש לבנות ובעל העלייה אינו רוצה מהו שיאמרו לו גופינו. נשמעינה מהדא היתה חורבתו סמוכה לחורבת חבירו עמד הלה ובנאה בלא רשותו הרי זה מחשב יציאותיו בשער שבנה ויתן לו את כל יציאותיו. הדא אמרה שאינו אומר לו גופינו מן הצד. כשם שאינו אומר לו גופינו מן הצד כך אין אומר לו גופינו מלמעלן :

דף לו, ב פרק י הלכה ד משנה וכן בית הבד שהוא בנוי בסלע וגינת אחר על גביו ונפחת הרי בעל הגינה יורד וזורע למטן עד שיעשה לבית בדו כיפין הכותל והאילן שנפלו לרשות הרבים והזיקו פטורין מלשלם נתנו לו זמן לסתור את הכותל ולקוץ את האילן ונפלו בתוך הזמן פטור לאחר הזמן חייב :

דף לו, ב פרק י הלכה ד גמרא א"ר לעזר מעשה בדלית אחת שהיתה מודלה על פרסיקו של חבירו ונפשח הפרסק. ובא מעשה לפני ר' חייה הגדול ואמר לו צא והעמד לו פרסק. א"ל ר' יוחנן ולא מתניי היא. וכן בית הבד שהוא בנוי בסלע וגינת אחר על גביו ונפחת. שמענו שאין כופין והתני ר' חייה כופין. נימר ולא פליגי מאן דמר כופין שהוא שם ומאן דמר אין כופין בשאין עומד שם. נתנו לו זמן לקוץ. כמה הוא זמן ר' הושעיה אמר שלשים יום :

דף לו,ב פרק י הלכה ה משנה מי שהיה כותלו סמוך לגינת חבירו ונפל אמר לו פנה את אבניך אמר לו הגיעוד אין שומעין לו משקיבל עליו אמר לו הילך את יציאותיך ואני נוטל את שלי אין שומעין לו השוכר את הפועל לעשות עמו בתבן ובקש אמר לו תן לי שכרי אמר לו טול ממה שעשיתה בשכרך אין שומעין לו משקיבל עליו אמר לו הילך את שכרך ואני נוטל את שלי אין שומעין לו המוציא זבלו לרשות הרבים המוציא מוציא והמזבל מזבל אין שורין טיט בר"ה ואין לובנין לבינים וגובלין טיט בר"ה אבל לא ללבינים הבונה בר"ה והמביא אבנים המביא מביא והבונה בונה ואם הזיק משלם מה שהזיק רבן שמעון בן גמליאל אומר אף מתקן הוא את מלאכתו לפני שלשים יום :

דף לו,ב פרק י הלכה ה גמרא תני פורק אדם זבלו בפתח חצירו בר"ה לפנותו מיד אבל לשהותו אסור בא אחר והוזק הרי זה חייב. ר' יודה אומר בשעת הזבלים פורק אדם זבלו בפתח חצירו ברשות הרבים כדי שיתפרך ברגלי אדם ובהמה שלשים יום שעל מנת כן הנחיל יהושע לישראל את הארץ. פורק אדם עפרו בפתח חצירו ברשות הרבים לשהותו ולהעלותו על גבי דימוס מיד לשהותו אסור בא אחר והוזק בו חייב. לא יהא גובל בצד זה אלא במקום שבונהו. פורק אדם אבניו בפתח חצירו ברשות הרבים לפנותן מיד לשהותן אסור בא אחר והוזק בהן חייב מסר החוצב לגמר הגמל חייב גמל לסתת הסתת חייב סתת לסבל הסבל חייב. העלה על גבי בימוס והיה מפקפק בה ונפלה האדרכת חייב. מסרה הסתת לסבל והוזק בין בסיתות בין באבן הסתת חייב.

דף לז,א פרק י הלכה ה גמרא הסתת לסבל והוזק בסיתות הסתת חייב באבן הסבל חייב. עלתה וישבה בדימוס ונפלה פטור :

דף לז,א פרק י הלכה ו משנה שתי גנות זו על גבי זו והירק בנתיים ר' מאיר אומר של עליון ר' יהודה אומר

של תחתון א"ר מאיר ומה אם ירצה העליון ליטול את
עפרו אין כאן ירק א"ר יהודה ומה אם ירצה התחתון
למלאות גינתו עפר אין כאן ירק א"ר מאיר וכי מאחר
ששניהן יכולין למחות זה על זה מניין ירק זה חייה ר'
שמעון אומר כל שהעליון יכול לפשוט את ידו וליטול
הרי הוא שלו והשאר של תחתון :

דף לז, א פרק י הלכה ו גמרא מה יעשו. אפרים בשם
ריש לקיש אמר יחלוקו דבית ר' ינאי אמרי עד עשרה
טפחים. ר' יוחנן אמר בשם ר' ינאי ובלבד שלא יאנס
כותל שבין שתי מחיצות ונפרץ. רב ושמואל חד אמר
מחצה לזה ומחצה לזה וחד אמר כולו לזה וכולו
לזה. מה מפקה מביניהון מצא מציאה מאן דמר מחצה
לזה ומחצה לזה ומחציו והילך לזה ומחציו והילך לזה
ומאן דמר כולו לזה וכולו לזה המוציא זכה :